

**P
O
R
A
D
C
A**

9

**DAŇOVÝ
PORIADOK**

*po novelách
s komentárom*

2024
29. ročník

Pripravujeme

PORADCA 10-11/2024

■ Občiansky zákonník

s komentárom

Občianske právo zjednodušené povedané rieši ľudsko-právne vzťahy a občianske práva. V princípe nerieši trestnoprávne záležitosti, kde na jednej strane rieši občan a na druhej nejaký orgán. Rôzne odvetvia občianskeho práva a veci v nich riešené sú bežnou súčasťou každého jedného človeka. Občianske právo sa delí na niekoľko osobitných častí. Sú nimi rodinné práva, vecné práva, dedičské práva, záväzkové práva a práva duševného vlastníctva. Rieši však aj také veci, ako sú napríklad vzťahy medzi susedmi či kúpa a vlastníctvo nehnuteľnosti. K tomu sa viaže napríklad aj záväzkové právo, ktoré sa zaoberá úvermi aj ručením. Občianske právo naozaj denne zasahuje do našich životov. Procesné občianske právo, ktoré patrí do delenia podľa rímskeho práva, sa zaoberá samotnými procesmi v občianskoprávných sporoch. Môže sa venovať napríklad rozvodom, dedičským konaniam, zvereniu starostlivosti o dieťa, ale aj spomínaným susedským vzťahom, v prípade, že ich jeden zo susedov poženie až na súd. Nakladanie s majetkom, nadobúdanie majetku, ale aj rôzne zmluvy medzi fyzickými osobami (nepodnikateľmi), ktoré nespádajú pod obchodné právo, tiež rieši občianske právo.

PORADCA

2024/9 – 29. ročník

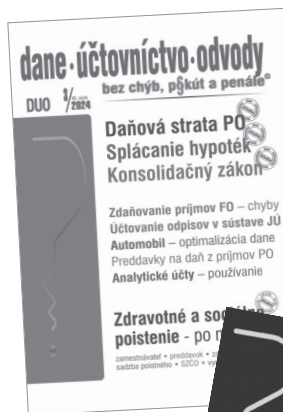
legislatíva

■ Zákon o správe daní (daňový poriadok)

s komentárom 2

ING. DANIELA IVANÁKOVÁ

- správa daní • správne zistenie dane
- zabezpečenie úhrady dane • daň • úrok z omeškania
- úroky a pokuty • miestny poplatok za komunálne odpady
- daňové konanie • daňový preplatok • suma platby
- práva a povinnosti daňových subjektov • splatná daň
- daňová pohľadávka • pohľadávka správcu dane na dani
- lehota splatnosti dane • daňový nedoplatok
- dlžná suma dane po lehote splatnosti dane
- oznamovacia povinnosť • povinnosť daňového subjektu
- index daňovej spoľahlivosti • hodnotenie daňového subjektu

VYDAVATELSTVO
PORADCA
radí, rieši problémy
vydáva publikácie

Zákon o správe daní (daňový poriadok)

Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok)
s komentárom

Ing. Daniela Ivanáková

Daňový poriadok upravuje okrem iného i zastúpenie daňového subjektu zákonným zástupcom, opatrovníkom určeným súdom alebo zástupcom na základe plnomocenstva. Zákonný zástupca a opatrovník určený súdom je oprávnený daň sa zastúpiť na účely správy daní zástupcom na základe plnomocenstva. Rozsah zastúpenia sa určí v plnomocenstve. Ak nie je rozsah plnomocenstva presne vymedzený, považuje sa plnomocenstvo na zastupovanie za všeobecné, t. j. zástupca môže daňový subjekt zastupovať vo všetkých veciach týkajúcich sa daňového subjektu v súvislosti s jeho daňovými povinnosťami. Daňový poriadok umožňuje daňovému subjektu mať v tej istej veci len jedného zástupcu. Inak môže mať daňový subjekt u jedného správcu dane aj viac zástupcov.

Úvod

Daňový poriadok pozostáva zo siedmych častí, niekoľkých hláv, dielov a oddielov. Prvá časť upravuje základné a všeobecné ustanovenia, Druhá časť upravuje činnosti správcu dane, Tretia časť upravuje platenie dane, Štvrtá časť upravuje daňové konanie, Piata časť upravuje zodpovednosť za porušenie povinností, Šiesta časť upravuje osobitné ustanovenia pre konkurz, reštrukturalizáciu a oddlženie a Siedma časť upravuje spoločné, splnomocňovacie, prechodné a záverečné ustanovenia.

Zmeny Daňového poriadku v roku 2023 a 2024

Novela zákona č. 250/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 442/2012 Z. z. o medzinárodnej pomoci a spolupráci pri správe daní v znení neskorších predpisov

Novela zákona nadobudla účinnosť 1. 1. 2024. Cieľom uvedeného zákona je zvýšenie daňovej transparentnosti a zlepšenie fungovania existujúcich nástrojov administratívnej spolupráce.

Predmetná novela zákona nadväzuje na doterajší dynamický vývoj v oblasti automatickej výmeny informácií a zavádza nový druh automatickej výmeny informácií o predávajúcich využívajúcich platformy.

V období rýchlo sa rozvíjajúcej digitalizácie ekonomiky by práve táto automatická výmena informácií mala napomôcť daňovým správam pri správnom vyčíslení zdaniteľných príjmov osôb predávajúcich prostredníctvom digitálnych platforiem bez fyzickej prítomnosti.

Zámerom smernice (EÚ) 2021/514 nie je pokryť iba cezhraničné využívanie platforiem, ale získať informácie aj o domácich predávajúcich cez domáce platformy.

Na zabezpečenie tejto automatickej výmeny informácií sa zavádza povinnosť pre oznamujúcich prevádzkovateľov platforiem zbierať a poskytovať príslušnému orgánu Slovenskej republiky informácie o predávajúcich podliehajúcich oznamovaniu, ktorí aktívne predávajú tovary a poskytujú služby prostredníctvom platforiem. Ide o platformy ponúkajúce predaj tovaru, prenájom dopravných prostriedkov a nehnuteľného majetku, ako aj poskytovanie rôznych služieb (napr. ubytovacích, dopravných, stravovacích). Vymedzené pravidlá platia nielen v rámci EÚ, ale obdobné pravidlá boli schválené aj na úrovni Or-

ganizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD).

Novela zákona obsahuje aj spresnenia týkajúce sa existujúcich ustanovení smernice 2011/16/EÚ v platnom znení ohľadom výmeny informácií na žiadosť, skupinových žiadostí, ako aj zavedenie inštitútu spoločných kontrol.

V zákone sa s ohľadom na úpravu spoločných kontrol doplnila možnosť správcu dane vydať rozhodnutie v skrátenom konaní, ak vyrubenie dane vyplynie zo záverečnej správy zo spoločnej kontroly na základe vzájomnej dohody zainteresovaných príslušných orgánov členských štátov.

Novela zákona č. 496/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov

Novela zákona nadobudla účinnosť 1. 1. 2023, okrem § 155 ods. 4, § 156 odsek 8 a § 165o, ktoré nadobudli účinnosť 1. januára 2024.

Od 1. 1. 2024 platí, že daňový úrad alebo colný úrad pokutu, ktorej výšku možno určiť v rámci ustanoveného rozpätia, pri prvom porušení povinnosti neuloží. Ustanovuje sa, aby pri prvom zistení porušenia, daňový úrad a colný úrad pokutu, ktorú je možné určiť v rámci intervalového rozpätia, neuložil, ale aby upozornil na splnenie povinnosti, a ak bola povinnosť splnená oneskorene.

Porušenie bude posudzované podľa skutkovej podstaty správneho deliktu, a to osobitne daňovým úradom a colným úradom. Zo znenia sa vypustilo zasielanie upovedomenia a upozornenia, nakoľko takéto povinnosti vyplývajú správcovi dane z iných ustanovení daňového poriadku napríklad § 3 úzka súčinnosť, resp. § 15 povinnosť vyzvať na podanie daňového priznania.

V súlade s § 156 ods. 8 nebude možné úrok z omeškania vyrubiť, ak uplynulo päť rokov od konca roka, v ktorom bol daňový subjekt povinný zaplatiť daň, rozdiel dane, preddavok na daň, splátku dane alebo sumu na zabezpečenie dane, alebo odviest' vybraný preddavok na daň, vybranú daň alebo zrazenú daň. Ak suma bola uhradená, úrok z omeškania nemožno vyrubiť po uplynutí jedného roka od konca roka, v ktorom bola táto suma uhradená, pričom lehota vyššie uvedená tým nie je dotknutá.

Po novom sa teda ustanovuje, aby sa v prípade oneskorenej platby dane, preddavku na daň, splátky dane, sumy na zabezpečenie dane alebo pri oneskorenom odvedení vybraného preddavku na daň alebo zrazenej dane, úrok z omeškania vyrubil do jedného roka od konca roka, v ktorom

došlo k úplnej úhrade tejto sumy.

Prekľuzivná lehota piatich rokov sa uplatní rovnako v prípade, ak by k úhrade došlo v piatom roku od konca roka, v ktorom došlo k omeškaniu s platbou; v takomto prípade je potrebné úrok vyrubiť do konca tohto roka.

Ak úhrade nedošlo vôbec, alebo v prípade čiastočnej úhrady sa úrok tak ako doteraz počíta za štyri roky omeškania a vyrubiť ho možno najneskôr v lehote päť rokov od konca roka, v ktorom došlo k omeškaniu s platbou.

Po novom sa registrujú z úradnej moci daňové subjekty, ktoré sú do tohto registra zapísané z obchodného a živnostenského registra a z ostatných registrov, podľa oznámenia, ktoré bude zverejnené na webovom sídle Finančného riaditeľstva SR.

Ďalej sa pri ukladaní pokút zaviedol systém tzv. „druhej šance“, podľa ktorého správca dane pokutu, ktorú je možné určiť v rámci intervalového rozpätia, neuλοží, ale vyzve na splnenie povinnosti s upozornením, že pri ďalšom porušení už bude uložená pokuta.

Tiež sa skrátila lehota na vyrubenie úroku z omeškania pri úplnej úhrade nedoplatku tak, že úrok je možné uložiť do jedného roka od konca roka, v ktorom bol nedoplatok uhradený. Novelou zákona dochádza k zrychliliu postupu pri vrátení vodičského preukazu, ak je zastavené exekučné konanie.

V novele Daňového poriadku dochádza k úprave druhej šance pri sankciách – nakoľko sankcie sa ukladajú za porušenie ustanovení zákona, nie je možné stanoviť počty daňových subjektov, ktorých sa úprava dotkne, nakoľko nemožno predvídať správanie daňových subjektov. Zavedenie systému tzv. „druhej šance“ znamená, že daňový úrad a colný úrad pri prvom zistení porušenia zákona pokutu, ktorú je možné určiť v rámci intervalového rozpätia, neuλοží, ale vyzve na splnenie povinnosti, a ak bola povinnosť splnená oneskorené, upozorní daňový subjekt, že pri ďalšom porušení mu už bude uložená pokuta. Porušenie bude posudzované podľa skutkovej podstaty správneho deliktu, a to osobitne voči daňovým úradom a colným úradom. Skrátila sa prekluzivná lehota na vyrubenie úroku z omeškania v prípade úplnej úhrady nedoplatku.

Novela zákona č. 59/2023 Z. z., ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších

Novelou zákona sa v Čl. III menil daňový poriadok s účinnosťou od 27. 2. 2023, kde v poznám-

ke pod čiarou k odkazu 1 sa po novom odkazuje aj na zákon č. 59/2023 Z. z., ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Novela zákona č. 507/2023 Z. z. o dorovnávej dani na zabezpečenie minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín a o doplnení zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

Novela zákona od 31. 12. 2023 zmenila aj znenie daňového poriadku, pričom doplnila znenie poznámky pod čiarou k odkazu 1 citáciou „Zákon č. 507/2023 Z. z. o dorovnávej dani na zabezpečenie minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín a o doplnení zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“

Ministerstvo financií Slovenskej republiky zaviedlo zákon o dorovnávej dani na zabezpečenie minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín, ktorým sa implementovala smernica Rady (EÚ) 2022/2523 z 15. decembra 2022 o zabezpečení globálnej minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín v Únii (ďalej len smernica (EÚ) 2022/2523). Smernicou (EÚ) 2022/2523 sa do práva Európskej únie prevzali odporúčania Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (modelové pravidlá OECD), tzn. dokument Daňové výzvy vyplývajúce z digitalizácie hospodárstva – globálne modelové pravidlá proti narúšaniu základu dane (druhý pilier). Očakávaným pozitívnym vplyvom zavedenia globálnej minimálnej úrovne zdanenia je obmedzenie daňovej konkurencie štátov v oblasti nízkeho efektívneho zdanenia príjmov právnických osôb a zabezpečenie toho, že podniky, ktoré sú súčasťou veľkých nadnárodných skupín, budú mať spravodlivý podiel dane bez ohľadu na to, kde pôsobia. Zákon sa vzťahuje na subjekty konsolidovanej skupiny podnikov s ročnými výnosmi aspoň 750 miliónov eur dosiahnutých v najmenej dvoch zo štyroch účtovných období predchádzajúcich analyzovanému účtovnému obdobiu. Ak efektívne zdanenie príjmov subjektov skupiny v Slovenskej republike bude pod úrovňou minimálnej sadzby dane 15 %, minimálne zdanenie týchto subjektov sa zabezpečí výberom dorovná-

vacej dane. Slovenská republika sa vzhľadom na svoje postavenie tzv. zdrojového štátu/dovozcu kapitálu s nízkym počtom materských subjektov a vyšším počtom dcérskych subjektov a zároveň v záujme zamedzenia zdanenia príjmov dotknutých subjektov v zahraničí, rozhodla zabezpečiť minimálne zdanenie vo forme vnútroštátnej dovoznávej dane.

Zákon obsahuje ustanovenia potrebné na výpočet úrovne minimálneho efektívneho zdanenia a vymedzuje tiež spôsob platenia a vyberania dovoznávej dane. Z rozsahu pôsobnosti zákona sú vylúčené subjekty, ktoré vo všeobecnosti vykonávajú činnosti vo verejnom záujme a nevykonávajú podnikateľskú činnosť.

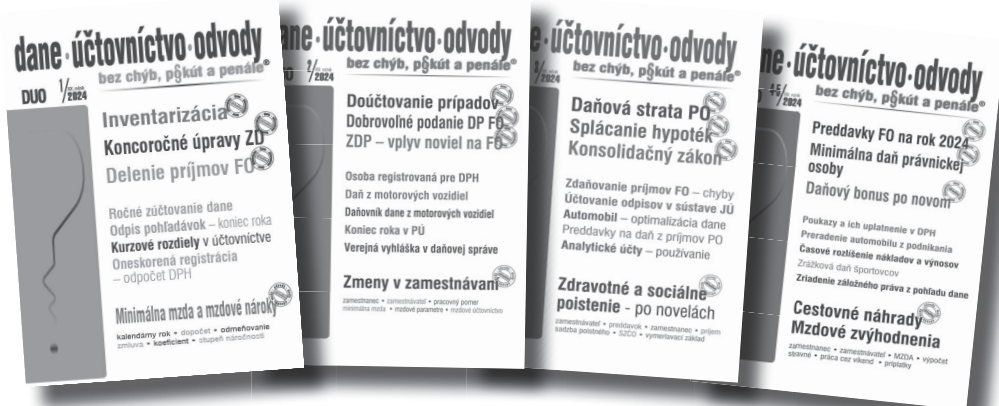
Ide najmä o vládne subjekty, medzinárodné organizácie, neziskové organizácie, dôchodkové fondy a investičné fondy alebo investičné subjekty v oblasti nehnuteľností, ak sa nachádzajú na vrchole štruktúry skupiny. Pri vykonávaní tohto zákona sa ako výkladový prostriedok použijú aj modelové pravidlá OECD a sprievodné dokumenty uverejnené k týmto pravidlám, napr. v dokumente Daňové výzvy vyplývajúce z digitalizácie hospodárstva – komentár ku globálnym modelovým pravidlám proti narúšaniu základu dane (druhý pilier).

Novela zákona č. 508/2023 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s pomocou so splácaním úverov na bývanie

Od 1. 1. 2024 sa v daňovom poriadku zaviedli

legislatívno – technické zmeny v súvislosti s pomocou so splácaním úverov na bývanie. V súvislosti s nárastom úrokových sadzieb pri úveroch na bývanie sa zvyšuje finančné zaťaženie najmä nízkopríjmových domácností, čím môže dôjsť k vážnemu ohrozeniu platobnej schopnosti obyvateľov splácať hypotekárne úvery dôsledkom nárastu ich úrokovvej sadzby. Úpravou zákona o dani z príjmov sa zavádza nový daňový bonus zo zvýšenia zaplatenej splátky, ktorý si daňové subjekty môžu uplatniť za rok 2023 v daňovom priznaní alebo v ročnom účtovaní. Zároveň sa pri zmluvách o úvere na bývanie uzavretých od 1. januára 2024 upravujú podmienky pre uplatnenie daňového bonusu na zaplatené úroky. V nadväznosti na novelu zákona o dani z príjmov sa zaviedla úprava zákona o úveroch na bývanie v rozsahu zavedenia povinnosti pre banky a pobočky zahraničných bánk vydávať pre spotrebiteľa čerpajúceho hypotekárny úver potvrdenie. Aj v súvislosti so zavedením tejto povinnosti bolo potrebné upraviť vybrané ustanovenia zákona o bankách týkajúce sa prelomenia bankového tajomstva tak, aby bolo správne prelomené a dôsledne uplatňované. Súčasne so zavedením pomoci so splácaním úverov na bývanie sa upravuje Daňový poriadok. Opatrenia v jednotlivých článkoch zákona sú zavedené tak, aby mali čo najpriaznivejšie vplyvy na obyvateľov v čase vysokej finančnej záťaže na domácnosti

DANE A ÚČTOVNÍCTVO

Objednávajúte alebo predplatíte si telefonicky: 041/56 52 871, 879, 0915 033300,
poradca@poradca.sk, e-shop www.poradca.sk posielame poštou alebo kuriérom

P R E H Ľ A D

Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok)

PRVÁ ČASŤ	ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA		
PRVÁ HLAVA	ZÁKLADNÉ USTANOVENIA	\$	1 – 12 7
DRUHÁ HLAVA	PODANIA	\$	13 – 18 32
TRETIA HLAVA	ÚKONY ZABEZPEČUJÚCE PRIEBEH A ÚČEL SPRÁVY DANÍ	\$	19 – 26 47
ŠTVRTÁ HLAVA	LEHOTY	\$	27 – 29 62
PIATA HLAVA	DORUČOVANIE PÍSMONOSTÍ	\$	30 – 35 65
DRUHÁ ČASŤ	ČINNOSTI SPRÁVCU DANE		
PRVÁ HLAVA	PRIPRAVA DAŇOVÉHO KONANIA		
PRVÝ DIEL	VYHLÁDÁVACIA ČINNOSŤ	\$	36 72
DRUHÝ DIEL	MIESTNE ZISŤOVANIE, ZABEZPEČENIE VECÍ A PREPADNUTIE VECÍ	\$	37 – 43 73
TRETÍ DIEL	POSTUP PRI DAŇOVEJ KONTROLE	\$	44 – 47a 83
ŠTVRTÝ DIEL	POSTUP PRI URČENÍ DANE PODĽA POMÔCOK	\$	48 – 49 97
PIATY DIEL	OSTATNÉ ČINNOSTI SPRÁVCU DANE	\$	50 – 54 99
TRETIA ČASŤ	PLATENIE DANE	\$	55 – 57 119
ŠTVRTÁ ČASŤ	DAŇOVÉ KONANIE		
PRVÁ HLAVA	VŠEOBECNÉ USTANOVENIA	\$	58 – 66 127
DRUHÁ HLAVA	OSOBITNÉ DAŇOVÉ KONANIA		
PRVÝ DIEL	REGISTRAČNÉ KONANIE	\$	67 141
DRUHÝ DIEL	VYRUBOVACIE KONANIE	\$	68 – 70 145
TRETÍ DIEL	OPRAVNÉ PROSTRIEDKY	\$	71 – 78 153
TRETIA HLAVA	DAŇOVÉ PREPLATKY A DAŇOVÉ NEDOPLATKY		
PRVÝ DIEL	DAŇOVÉ PREPLATKY	\$	79 165
DRUHÝ DIEL	DAŇOVÉ NEDOPLATKY	\$	80 – 87 170
ŠTVRTÁ HLAVA	DAŇOVÉ EXEKUČNÉ KONANIE		
PRVÝ DIEL	ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA	\$	88 – 97 187
DRUHÝ DIEL	VÝKON DAŇOVEJ EXEKÚCIE	\$	98 203
TRETÍ DIEL	NÁKLADY DAŇOVEJ EXEKÚCIE	\$	149 – 150 250
ŠTVRTÝ DIEL	VÝŤAŽOK Z DAŇOVEJ EXEKÚCIE A JEHO ROZDELENIE	\$	151 – 152 252
PIATY DIEL		\$	153 253
PIATA ČASŤ	ZODPOVEDNOSŤ ZA PORUŠENIE POVINNOSTÍ	\$	154 – 157 254
ŠIESTA ČASŤ	OSOBITNÉ USTANOVENIA PRE KONKURZ A REŠTRUKTURALIZÁCIU ...	\$	158 – 159 268
SIEDMA ČASŤ	SPOLOČNÉ, SPLNOMOCŇOVACIE, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA	\$	160 – 167 270
PRÍLOHA	ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH AKTOV EÚ		 288

o správe daní (daňový poriadok)

a o zmene a doplnení niektorých zákonov

v znení

zákona č. 331/2011 Z. z., zákona č. 332/2011 Z. z., zákona č. 384/2011 Z. z., zákona č. 546/2011 Z. z., zákona č. 69/2012 Z. z., zákona č. 91/2012 Z. z., zákona č. 235/2012 Z. z., zákona č. 246/2012 Z. z., zákona č. 440/2012 Z. z., zákona č. 218/2013 Z. z., zákona č. 435/2013 Z. z., zákona č. 213/2014 Z. z., zákona č. 218/2014 Z. z., zákona č. 333/2014 Z. z., zákona č. 361/2014 Z. z., zákona č. 130/2015 Z. z., zákona č. 176/2015 Z. z., zákona č. 252/2015 Z. z., zákona č. 269/2015 Z. z., zákona č. 393/2015 Z. z., zákona č. 447/2015 Z. z., zákona č. 125/2016 Z. z., zákona č. 298/2016 Z. z., zákona č. 339/2016 Z. z., zákona č. 267/2017 Z. z., zákona č. 344/2017 Z. z., zákona č. 177/2018 Z. z., zákona č. 213/2018 Z. z., zákona č. 68/2018 Z. z., zákona č. 35/2019 Z. z., zákona č. 221/2019 Z. z., zákona č. 369/2019 Z. z., zákona č. 390/2019 Z. z., zákona č. 46/2020 Z. z., zákona č. 198/2020 Z. z., zákona č. 296/2020 Z. z., zákona č. 312/2020 Z. z., zákona č. 416/2020 Z. z., zákona č. 421/2020 Z. z., zákona č. 45/2021 Z. z., zákona č. 395/2021 Z. z., zákona č. 408/2021 Z. z., zákona č. 39/2022 Z. z., zákona č. 250/2022 Z. z., zákona č. 250/2022 Z. z., zákona č. 325/2022 Z. z., zákona č. 433/2022 Z. z., zákona č. 496/2022 Z. z., zákona č. 519/2022 Z. z., zákona č. 59/2023 Z. z., **zákona č. 507/2023 Z. z.**

a zákona č. 508/2023 Z. z.

Národná rada Slovenskej republiky sa
uzniesla na tomto zákone:

ČI. I

PRVÁ ČASŤ

ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

PRVÁ HLAVA

ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 1

Predmet a rozsah pôsobnosti

(1) Tento zákon upravuje správu daní, práva a povinnosti daňových subjektov a iných

osôb, ktoré im vzniknú v súvislosti so správou daní.

(2) Podľa tohto zákona sa postupuje, ak osobitné predpisy¹⁾ neustanovujú inak.

(3) Ak tak ustanovuje osobitný predpis,^{1c)} ustanovenia tohto zákona sa primerane použijú na osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach.^{1d)}

(4) Ak tak ustanovuje osobitný predpis,^{1e)} ustanovenia tohto zákona sa primerane použijú na odvod časti poistného.^{1f)}

(5) Ak tak ustanovuje osobitný predpis,^{1g)} ustanovenia tohto zákona sa primerane použijú na odvod z nadmerných príjmov.^{1g)}

(6) Ak tak ustanovuje osobitný predpis,^{1h)} ustanovenia tohto zákona sa primerane použijú na solidárny príspevok z činnosti v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérii.^{1h)}

Od kazy k textu sú uvedené na str. 282.

Komentár k § 1

Ustanovenie upravuje predmet a rozsah pôsobnosti zákona, pričom sa uplatňuje subsidiárny vzťah zákona k hmotno-právnym predpisom tak, že ustanovenie zákona sa použije len v prípade, **ak iný zákon upravujúci dane neobsahuje úpravu správy daní**, ktorá je odlišná od úpravy v zákone o správe daní.

Ako sme už uviedli v úvode, niekoľko daní máme v Slovenskej republike, pričom tie sú upravené v jednotlivých daňových zákonoch. Tieto zákony upravujú práva a povinnosti v súvislosti s konkrétnou daňou.

Patrí sem napríklad úprava predmetu dane, daň z príjmu, daň z majetku alebo nehnuteľnosti, úprava dodania tovarov alebo služieb, úprava daňového priznania, úprava splatnosti dane, lehôt či výmeru daňovej povinnosti.

Procesné hľadisko správy daní

Zákon č. 563/2009 Z. z. o správe daní – Daňový poriadok, pričom pod procesné hľadisko sú zaradené činnosti jednotlivých daňových subjektov alebo samotného správcu dane. Niektoré činnosti súvisiace so správou daní sú upravené v konkrétnych daňových zákonoch.

Dane, ktoré sú predmetom Daňového poriadku, sú priamym príjmom štátneho rozpočtu. **Hlavnou a podstatnou úlohou správy daní je zabezpečiť úhradu dane, ktorej výška bola zistená pomocou ustanovení tohto zákona.** Následne sa zistená výška dane po úhrade stáva príjmom štátneho rozpočtu.

Predmet, rozsah pôsobnosti daňového poriadku

Subsidiárny vzťah zákona k hmotno-právnym predpisom sa uplatňuje spôsobom, že ustanovenie zákona sa použije len v prípade, ak iný zákon upravujúci dane neobsahuje úpravu správy daní, ktorá je odlišná od úpravy v zákone o správe daní. Tieto zákony sú nadradené nad Daňový poriadok a pred jeho ustanoveniami majú prednosť. V súvislosti s týmito právnymi predpismi ešte upozorňujeme, že neobsahujú duplicitné znenia ustanovení ako má Daňový poriadok.

Všetky nižšie uvedené **daňové zákony tvoria daňovú a poplatkovú sústavu**, a to

- zákon č. 373/2012 Z. z. o núdzových zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu rop-

nej núdze a o doplnení zákona č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

- zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 106/2004 Z. z. o spotrebnej dani z tabakových výrobkov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 609/2007 Z. z. o spotrebnej dani z elektriny, uhlia a zemného plynu a o zmene a doplnení zákona č. 98/2004 Z. z. o spotrebnej dani z minerálneho oleja v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 530/2011 Z. z. o spotrebnej dani z alkoholických nápojov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 361/2014 Z. z. o dani z motorových vozidiel a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 253/2015 Z. z.,
- zákon č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 213/2018 Z. z. o dani z poistenia a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 59/2023 Z. z., ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 507/2023 Z. z. o dorovnávej dani na zabezpečenie minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín a o doplnení zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 447/2015 Z. z. o miestnom poplatku za rozvoj bol do týchto právnych predpisov od 1. 11. 2016 a zákon č. 213/2018 Z. z. o dani z poistenia bol doplnený k daňovým zákonom doplnený od 1. 1. 2019, vzhľadom na doplnenie novej dane do daňového systému v Slovenskej

republike, a to dane z poistenia, nakoľko sú v nej taxatívne vymenované všetky dane v Slovenskej republike.

Začínala sa daň na účely daňového poriadku, na ktorú sú naviazané všetky procesy súvisiace so správnym zistením a vyrubením dane a ďalšie činnosti podľa Daňového poriadku. **Predmetom dane z poistenia je poistenie v odvetviach neživotného poistenia uvedených v prílohe č. 1, ak je poistné riziko umiestnené v tuzemsku.**

Upozornenie

Zákon č. 59/2023 Z. z., ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších, bol do zoznamu týchto zákonov doplnený s účinnosťou od 27. 2. 2023.

Zákon č. 507/2023 Z. z. o dorovnávaní dani na zabezpečenie minimálnej úrovne zdanenia nadnárodných skupín podnikov a veľkých vnútroštátnych skupín a o doplnení zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zmenil respektíve doplnil znenie daňového poriadku od 31. 12. 2023. Slovenská republika sa vzhľadom na svoje postavenie tzv. zdrojového štátu/dovozcu kapitálu s nízkym počtom materských subjektov a vyšším počtom dcérskych subjektov a zároveň v záujme zamedzenia zdanenia príjmov dotknutých subjektov v zahraničí, rozhodla zabezpečiť minimálne zdanenie vo forme vnútroštátnej dorovnávej dane. Zákon obsahuje ustanovenia potrebné na výpočet úrovne minimálneho efektívneho zdanenia a vymedzuje tiež spôsob platenia a vyberania dorovnávej dane. Z rozsahu pôsobnosti zákona sú vylúčené subjekty, ktoré vo všeobecnosti vykonávajú činnosti vo verejnom záujme a nevykonávajú podnikateľskú činnosť. Ide najmä o vládne subjekty, medzinárodné organizácie, neziskové organizácie, dôchodkové fondy a investičné fondy alebo investičné

subjekty v oblasti nehnuteľností, ak sa nachádzajú na vrchole štruktúry skupiny.

Vznik práv a povinností

Daňový poriadok upravuje pravidlá uplatňujúce sa pri správe daní. V súvislosti so správou daní vznikajú daňovým subjektom alebo iným osobám práva, ale i povinnosti, ktoré sú taktiež predmetom úpravy Daňového poriadku.

Ustanovenia Daňového poriadku sa používajú aj v súvislosti s osobitným odvodom z podnikania v regulovaných odvetviach. Od 1. januára 2017 sa rozšíril rozsah, na ktorý sa Daňový poriadok vzťahuje.

Upozornenie

Novelou zákona č. 496/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 595/2003 Z. z. o daní z príjmov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, sa vypustilo znenie odseku 3 vrátane Poznámky pod čiarou k odkazom 1a a 1b. Ide o zmenu nadväzujúcu na to, že zákon o osobitnom odvode vybraných finančných inštitúcií a o doplnení niektorých zákonov bol zrušený. Práve preto došlo k vypusteniu aj z rozsahu pôsobnosti daňového poriadku a zároveň finančné riaditeľstvo nebude zverejňovať zoznam vybraných finančných inštitúcií.

Nadmerné príjmy

V súlade s týmto ustanovením a v súlade so zákonom o energetike sa môžu ustanovenia Daňového poriadku použiť aj na odvod z nadmerných príjmov práve v súlade so zákonom o energetike.

Upozornenie

Novelou zákona č. 433/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, s ustanovenie doplnilo novým odsekom, pričom išlo v zásade len o technickú zmenu zákona, ktorá spája Daňový poriadok s ustanoveniami zákona týkajúcimi sa

odvodu, pretože ustanovuje, že ak tak ustanovuje osobitný predpis (zákon, ktorý vymedzuje odvod z nadmerných príjmov), použijú sa na odvod z nadmerných príjmov primerane ustanovenia Daňového poriadku.

Predmetom odvodu z nadmerných príjmov je nadmerný príjem. Nadmerným príjmom sa na účely odvodu z nadmerných príjmov rozumie kladný rozdiel medzi trhovým príjmom a stropom trhového príjmu. Trhovým príjmom sa na účely odvodu z nadmerných príjmov rozumie trhový príjem podľa osobitného predpisu, ak ide o elektrinu vyrobenú na území Slovenskej republiky dodanú do elektrizačnej sústavy okrem dodanej regulačnej elektriny. Spôsob určenia výšky nadmerného príjmu platiteľom odvodu na základe tržieb z predaja vyrobenej elektriny vrátane vplyvu zaistovacích obchodov týchto príjmov z predaja elektriny a spôsobu preukazovania výšky odvodu ustanoví vláda nariadením. Pri určení odvodového obdobia pre trhovú príjem sa zohľadnia všetky trhové príjmy za elektrinu dodanú v tomto období, a to bez ohľadu na to, kedy dôjde k úhrade za takéto dodanie. Predmetom odvodu z nadmerného príjmu nie je nadmerný príjem z predaja elektriny vyrobenej v zariadení na výrobu elektriny s inštalovaným výkonom do 0,9 MW vrátane, v zariadení na výrobu elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby výrobcami, ktorí si uplatňujú podporu doplatkom, zároveň si uplatňujú podporu výkupom elektriny výkupcom elektriny za cenu vykupovanej elektriny a zároveň si uplatňujú právo výrobcu elektriny na prevzatie zodpovednosti za odchýlku výkupcom elektriny pre toto zariadenie, vyrobenej v prečerpávacích vodných elektrárňach alebo z biometánu. Predmetom odvodu nie je nadmerný príjem za redispečing podľa osobitného predpisu a náhrady za neodobratú elektrinu.

Príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií

Ak tak ustanovuje zákon č. 519/2022 Z. z. o solidárnom príspevku z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií a o doplnení niektorých zákonov, ustanovenia tohto zákona sa primerane použijú na solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií.

Upozornenie

Po novele zákona č. 519/2022 Z. z. o solidárnom príspevku z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií a o doplnení niektorých zákonov sa pri správe príspevku primerane použijú ustanovenia Daňového poriadku. Primerané sa budú aplikovať na tento príspevok ustanovenia upravujúce napríklad daňovú kontrolu, miestne zisťovanie, zabezpečujúce inštitúty, ako napríklad predbežné opatrenie, záložné právo a nedoplatky na príspevku sa budú vymáhať v rámci daňového exekučného konania. Rovnako primerane sa pri porušení povinností súvisiacich so správou príspevku použijú ustanovenia Daňového poriadku upravujúce sankcie.

§ 2

Základné pojmy

Na účely tohto zákona sa rozumie

- a) správou daní postup súvisiaci so správnym zistením dane a zabezpečením úhrady dane a ďalšie činnosti podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov,¹⁾
- b) daňou daň podľa osobitných predpisov¹⁾ vrátane úroku z omeškania, úroku a pokuty podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov²⁾, miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady podľa osobitného predpisu³⁾ a miestny poplatok za rozvoj podľa osobitného predpisu^{3a)}
- c) daňovým konaním konanie, v ktorom sa rozhoduje o právach a povinnostiach daňových subjektov,
- d) daňovým preplatom suma platby, ktorá prevyšuje splatnú daň,
- e) daňovou pohľadávkou pohľadávka správcu dane na dani do lehoty splatnosti dane, ak tento zákon neustanovuje inak,
- f) daňovým nedoplatkom dlžná suma dane po lehote splatnosti dane,
- g) oznamovacou povinnosťou povinnosť daňového subjektu oznamovať skutočnosti alebo ich zmeny podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov.¹⁾
- h) indexom daňovej spoľahlivosti hodnotenie daňového subjektu, ktorý je podnikateľom registrovaným na daň z príjmov, na základe

kritérií, ktorými sú plnenia jeho povinností voči finančnej správe podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov,²⁾ a na základe jeho ekonomických ukazovateľov.

Komentár k § 2

Ustanovenie vymedzuje základné pojmy používané v zákone. Základným pojmom je **daň**. Ďalej sa vymedzujú pojmy ako daňový nedoplatok, daňový preplatok, daňová pohľadávka, daňové konanie a oznamovacia povinnosť.

Ako sme už uviedli, v prvom rade je potrebné na účely pojmov v tomto ustanovení zadefinovať pojem daň, ktorá je predmetom Daňového poriadku. **Daň je základným pojmom, ktorým sa na účely tohto zákona rozumie okrem dane podľa daňových zákonov aj úrok z omeškania, úrok a pokuta upravené týmto zákonom, iným daňovým zákonom alebo zákonom o účtovníctve, ako aj miestny poplatok ustanovený zákonom o miestnych daniach a miestnom poplatku a miestny poplatok za rozvoj.**

Definícia dane

Ide o platbu fyzických alebo právnických osôb, ktorá je vynútiteľná, nenávratná, spravidla neúčelová, zákonom určená a pravidelne sa opakujúca, ktorú vyberá štát a orgány miestnej samosprávy v prospech verejných rozpočtov a účelových fondov na úhradu verejných výdavkov vo vopred určenej výške a s presne určeným termínom splatnosti. **Sústava či zoznam daní, ktoré sa vyberajú alebo môžu vyberať na sledovanom území, sa nazýva daňová sústava.**

Správa daní a delenie daní

Daňový poriadok týmto pojmom rozumie postup súvisiaci so správnym zistením dane a zabezpečením úhrady dane a ďalšie činnosti podľa iných právnych predpisov.

- **Daň z príjmov** – upravuje ju zákon o dani z príjmov, ktorý upravuje daň z príjmov fyzickej osoby alebo právnickej osoby, spôsob platenia a vyberania dane.
- **Daň z motorových vozidiel** – predmetom je vozidlo, ktoré je evidované v Slovenskej republike a používa sa na podnikanie alebo inú samostatnú zárobkovú činnosť (podnikanie) v zdaňovacom období. Používaním vozidla na podnikanie sa na účely zákona rozumie

skutočné používanie vozidla na podnikanie, účtovanie o vozidle, evidovanie vozidla v daňovej evidencii, uplatňovanie výdavkov spojených s používaním vozidla alebo používanie vozidla na podnikanie daňovníkom.

- **Daň z pridanej hodnoty** – predmetom je dodanie tovaru za protihodnotu v tuzemsku uskutočnené zdaniiteľnou osobou, ktorá koná v postavení zdaniiteľnej osoby, poskytnutie služby za protihodnotu v tuzemsku uskutočnené zdaniiteľnou osobou, ktorá koná v postavení zdaniiteľnej osoby, nadobudnutie tovaru za protihodnotu v tuzemsku z iného členského štátu Európskej únie, dovoz tovaru do tuzemska.
- **Spotrebné dane** – predstavujú nepriame dane selektívneho charakteru, ktoré sa vzťahujú len na vybraný druh tovaru. Spotrebné dane sú jednostupňovou daňou. Vyberajú sa na jednom stupni, a to v zásade pri vyskladnení vybraného druhu tovaru od výrobcu, pretože sa tovar stáva zdaniiteľným už výrobou, alebo pri preprave alebo dovoze na územie Slovenskej republiky. Výnos zo spotrebných daní predstavuje nezanedbateľný príjem štátneho rozpočtu, ktorý závisí od konečnej spotreby vybraných druhov tovarov, ktorá je nepriamo regulovaná aj výškou daňového zataženia. Spotrebné dane nepatria medzi dane, ktoré by priamo postihovali fyzické osoby alebo právnické osoby. Postihujú ich však nepriamo, a to pri nákupe uvedených vybraných druhov tovarov, keďže spotrebná daň je započítaná do predajnej ceny tovaru. K spotrebným daniam patrí daň z alkoholických nápojov, daň z tabakových výrobkov, daň z elektriny, uhlia a zemného plynu, daň z minerálneho oleja.
- **Miestne dane** – ukladajú ich obce všeobecne záväzným nariadením, v ktorom upravujú sadzby daní, zníženie daní a oslobodenie od daní. Rovnako aj poplatok ukladajú obce všeobecne záväzným nariadením, ktorým tiež upravujú sadzby poplatku, ako aj podklady pre jeho zníženie alebo odpustenie. Všeobecné záväzné nariadenia sú spravidla zverejňované na webových stránkach príslušných obcí. K miestnym daniam patrí daň z nehnuteľností, daň za psa, daň za užívanie verejného priestranstva, daň za ubytovanie, daň za predajné automaty, daň za nevýherné

■ ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

hracie prístroje, daň za vjazd a zotrvanie motorového vozidla v historickej časti mesta, daň za jadrové zariadenie.

- **Miestny poplatok za rozvoj** – môže ho ustanoviť obec na svojom území, v jej jednotlivých častiach alebo v jednotlivom katastrálnom území všeobecne záväzným nariadením.
- **Daň z poistenie** – predmetom dane je poistenie v odvetviach neživotného poistenia uvedených v prílohe č. 1, ak je poistné riziko umiestnené v tuzemsku.

Oblasti správy daní

Ide o množstvo činností a procesov ich vykonania, tak na strane daňového subjektu, správcu dane alebo tretej osoby. Ide o priebeh registrácie pre vybrané dane, začatie, priebeh a skončenie daňovej kontroly, miestne zisťovanie, spôsob podávania daňových priznaní, spôsob komunikácie so správcom dane, spôsob platenia dane, pravidlá podávania dodatočných daňových priznaní, pravidlá určovania miestnej príslušnosti správcu dane, pravidlá doručovania písomností, pravidlá plynutia lehôt, pravidlá odvolania, pravidlá odloženia platenia dane alebo platenia dane v splátkach, pravidlá vrátenia daňového preplatku, pravidlá vymáhania daňového nedoplatku, určenie výšky alebo spôsobu výpočtu pokút a úrokov z omeškania.

Miestna príslušnosť

K správe daní patrí aj určenie miestnej príslušnosti správcu dane. Ide napríklad o príslušnosť daňového úradu, ktorému sa podáva daňové priznanie.

Miestna príslušnosť DPH, dane z príjmov, dane z motorových vozidla – túto príslušnosť vykonávajú daňové úrady. Pri dani z pridanej hodnoty tam nepatrí dovoz tovaru.

Správa spotrebných daní a DPH pri dovoze tovaru – túto príslušnosť vykonávajú colné úrady.

Správa miestnych daní – túto príslušnosť vykonávajú mestá a obce.

Na správe daní sa zúčastňuje aj samotný daňový subjekt (napr. podnikateľ) a ďalšie osoby vymedzené Daňovým poriadkom.

Daňové konanie

Ide o osobitný typ správneho konania, v ktorom sa rozhoduje o právach aj povinnostiach daňových subjektov. Ide o postup, ktorý vykonáva

obvykle správca dane a podľa charakteru prejednávanej veci môžu byť rôzne daňové konania, ako napríklad daňové exekučné konania alebo procesy vo veci daňovej kontroly. Daňového konania **sa môže zúčastniť buď priamo daňovník**, prípadne môže na to splnomocniť **tretiu osobu, ktorá ho bude zastupovať**.

Daňová kontrola

V rámci daňového konania je veľmi dôležitým inštitútom daňová kontrola. Daňovou kontrolou **sa zisťujú alebo preverujú rôzne skutočnosti potrebné na dosiahnutie účelu daňového konania**. Môže ním byť napríklad vyriešenie sporu medzi správcom dane a daňovým subjektom ohľadom daňových záležitostí. Počas konania je možné využívať z pohľadu daňového subjektu riadne aj mimoriadne opravné prostriedky, odvolávať a voči rozhodnutiam vyplývajúcim z konania, podávať sťažnosti, návrhy, reklamácie a námietky.

Daňový preplatok

Ide o sumu platby, ktorá prevyšuje splatnú daň (daň, ktorá mala byť daňovým subjektom zaplatená). Preplatok vzniká dňom nasledujúcim po zaplatení dane, najskôr však po splatnosti dane. Preplatok na dani z príjmov vo všeobecnosti vznikne dňom nasledujúcim po dni splatnosti dane.

Daňová pohľadávka

Pohľadávka je to, čo je niekto niekomu povinný vyrovnať – vrátiť, je to nárok veriteľa (PO alebo FO) na peňažné, alebo vecné plnenie zo strany dlžníka. Daňovou pohľadávkou je pohľadávka správcu dane na dani do lehoty splatnosti dane.

Daňový nedoplatok

Pod nedoplatkom sa všeobecne rozumie nezaplatený alebo nevyplatený zvyšok sumy. Daňovým nedoplatkom je dlžná suma dane po lehote splatnosti dane, ktorú mal daňový subjekt povinnosť zaplatiť. Daňový nedoplatok vzniká aj v prípade, ak nebola zaplatená celá výška dane po splatnosti (zaplatená len časť).

Oznamovacia povinnosť

Ide o povinnosť daňového subjektu, ktorá sa viaže na isté skutočnosti, ku ktorým došlo alebo k zmene tých skutočností, ktoré súvisia so správou

daní alebo daniami podľa vyššie spomenutých právnych predpisov. Oznamovacia povinnosť sa týka skutočností, ktoré sú stanovené Daňovým poriadkom.

Index daňovej spoľahlivosti

Ustanovilo sa, aby finančná správa vytvorila objektívne, nezávislé a legálne aplikovateľné hodnotenie daňových subjektov – podnikateľov, ktoré má predovšetkým motivačný a preventívny charakter, a ktoré zároveň umožňuje poskytnúť osobitné daňové režimy pre spoľahlivé daňové subjekty. Index daňovej spoľahlivosti prispieva priamo alebo nepriamo k zlepšeniu výberu daní a k zlepšovaniu podnikateľského prostredia. Subjekty s najvyššou spoľahlivosťou môžu požívať v porovnaní s menej spoľahlivými subjektmi určité výhody v rámci zákonných možností, čo subjekty motivuje správať sa zodpovedne smerom k finančnej správe, keďže riadne plnenie povinností má pozitívny vplyv na určenie indexu daňovej spoľahlivosti. Osobitné daňové režimy sú verejne známe. Podrobnosti týkajúce sa kritérií určenia oprávnenosti daňového subjektu na osobitné daňové režimy a zoznam osobitných daňových režimov uverejňuje Finančné riaditeľstvo SR na svojom webovom sídle.

*Od 1. 1. 2022 je po novom indexom daňovej spoľahlivosti hodnotenie daňového subjektu, ktorý je **podnikateľom registrovaným na daň z príjmov, na základe kritérií, ktorými sú plnenia jeho povinností voči finančnej správe** podľa daňového poriadku alebo podľa osobitných predpisov, ktorým je napríklad zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov alebo zákon č. 105/2004 Z. z. o spotrebnej dani z liehu v znení neskorších predpisov, a na základe jeho ekonomických ukazovateľov. Z dôvodu komplexnej úpravy indexu daňovej spoľahlivosti v § 53d, sa po novom zaktualizovala aj jeho definícia v základných pojmoch, pričom podnikateľom sa rozumie osoba definovaná v zákone č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník.*

§ 3

Základné zásady správy daní

(1) Pri správe daní sa postupuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, chránia sa záujmy štátu a obcí a dbá sa pritom na zachovávanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov a iných osôb.

(2) Správca dane postupuje pri správe daní v úzkej súčinnosti s daňovým subjektom a inými osobami a poskytuje im poučenie o ich procesných právach a povinnostiach, ak tak ustanoví tento zákon. Správca dane je povinný zaoberať sa každou vecou, ktorá je predmetom správy daní, vybaviť ju bezodkladne a bez zbytočných prieťahov a použiť najvhodnejšie prostriedky, ktoré vedú k správnomu určeniu a vyrubeniu dane.

(3) Správca dane hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pritom prihliada na všetko, čo pri správe daní vyšlo najavo.

(4) Správa daní je neverejná okrem úkonov, ktorých povaha to neumožňuje. Z úkonov pri správe daní sa nesmú zverejňovať obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové záznamy.

(5) Správca dane je povinný vykonať úkony pri správe daní aj z vlastného podnetu, ak sú splnené zákonné podmienky pre vznik alebo existenciu daňovej pohľadávky, a to aj vtedy, ak daňový subjekt nesplnil riadne alebo vôbec svoje povinnosti.

(6) Pri uplatňovaní osobitných predpisov pri správe daní sa berie do úvahy skutočný obsah právneho úkonu alebo inej skutočnosti rozhodujúcej pre zistenie, vyrubenie alebo vybratie dane. Na právny úkon, viacero právnych úkonov alebo iné skutočnosti uskutočnené bez riadneho podnikateľského dôvodu alebo iného dôvodu, ktorý odráža ekonomickú realitu, a ktorých najmenej jedným z účelov je obchádzanie daňovej povinnosti alebo získanie takého daňového zvýhodnenia, na ktoré by inak nebol daňový subjekt oprávnený, sa pri správe daní neprihliada.

(7) Daňové subjekty majú pri správe daní rovnaké práva a povinnosti.

(8) Právom aj povinnosťou daňových subjektov a iných osôb podľa § 4 ods. 2 písm. d) pri správe daní je úzko spolupracovať so správcom dane.

(9) Správca dane dbá na to, aby pri rozhodovaní v skutkovo zhodných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

(10) Ustanovenia odsekov 1 až 9 sa primerane vzťahujú aj na Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky (ďalej len „finančné riaditeľstvo“) a Ministerstvo financií Slovenskej re-

■ ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

publiky (ďalej len „ministerstvo“), ak postupujú podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov.¹⁾

Komentár k § 3

Základné zásady platia pre celú správu daní, teda aj pre úkony, ktoré nie sú daňovým konaním. Zásady, ako základné pravidlá, sú dôležitým prostriedkom pri správnej interpretácii ustanovení zákona o správe daní i ostatných daňových zákonov. **Zásady sú nielen deklaráciou všeobecných princípov vyplývajúcich z ústavy alebo právnej teórie, ale obsahujú aj zásady typické pre daňové právo, ako napríklad zásada neverejnosti konania.**

Na základe istých zásad je upravené vyberanie daní, ktorému predchádza daňové vymeriavanie. Ide o zásady, ktorých hlavným cieľom je splniť základné ciele zdanenia. Daňový poriadok nemá vo svojich ustanoveniach vymedzený presný počet daňových zásad, nakoľko sa môžu meniť. Zásady platia pre celú správu daní, teda aj pre úkony, ktoré nie sú daňovým konaním.

Zásada zákonnosti

Týmto právnym predpisom sú chránené práva a záujmy, štátu, obcí, daňových subjektov a iných osôb. Pri správe daní sa uplatňuje postup podľa všeobecných záväzných predpisov. Na práva a právom chránené záujmy sa dbá predovšetkým pri daňových subjektoch a tretích osobách. Hovoríme o jednej z najdôležitejších zásad, ktorou je zásada zákonnosti. **Ako hovorí Ústava Slovenskej republiky, štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy.**

Pri správe daní sa zásada zákonnosti uplatňuje hlavne tým, že v konaní je potrebné postupovať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré sa na konkrétnu daňovú vec vzťahujú. V súlade s článkom 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach, v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ako sme už uviedli, v konaní je potrebné postupovať v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi, ktoré sa na konkrétnu daňovú vec vzťahujú. Jej súčasťou však na druhej strane je aj povinnosť správcov dane chrániť záujmy štátu a obcí a dbať na zachovávanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov.

Zásada úzkej súčinnosti správcu dane s daňovými subjektmi

Pod súčinnosťou všeobecne rozumieme istú spoluprácu. Vykonávaním správy daní je poverený zo zákona správca dane, ktorý uvedenú funkciu vykonáva v priamej súčinnosti s daňovými subjektmi. Hovoríme o zásade úzkej súčinnosti správcu dane s daňovými subjektmi. Daňové subjekty majú zákonnú povinnosť spolupracovať so správcou dane, to znamená poskytovať mu súčinnosť, avšak správca dane pri vyžadovaní plnenia má postupovať tak, aby čo najmenej zaťažoval daňové subjekty. Táto zásada úzko súvisí so zásadou rýchlosti a hospodárnosti konania. Správca dane daňovým subjektom podáva poučenie o ich právach a povinnostiach. Pri svojej práci má správca dane niekoľko povinností, ktoré mu vyplývajú z tohto právneho predpisu. Jeho povinnosťou je každú jednu vec, ktorá je predmetom správy daní, bez prieťahov a zbytočného odkladania vyriešiť.

K riešeniu dochádza pomocou prostriedkov, ktoré sa mu javia ako najvhodnejšie a vedú k vyrubeniu dane alebo jej správnenému určeniu.

Zásada voľného hodnotenia dôkazov

V správe daní sú veľmi dôležitou zložkou dôkazy. K správnenému vyrubeniu alebo určeniu dane využíva správca dane dôkazy na účely správy dane. Všetky dôkazy poctivo zhodnotí, a to nielen každý dôkaz osobitne, ale aj ich vzájomnú súvislosť. Pri hodnotení dôkazov má povinnosť prihliadať na všetky okolnosti, ktoré pri hodnotení vyšli najavo. V uvedenom prípade hovoríme o zásade voľného hodnotenia dôkazov, pri ktorej správca dane dôkazy, predložené daňovým subjektom, hodnotí podľa svojho uváženia. Voľné hodnotenie dôkazov však neznamená ľubovoľnú správcu dane. **Hodnotením dôkazov musí zabezpečiť presné, pravdivé a úplné zistenie skutkového stavu vecí.** Správca dane hodnotí každý dôkaz predovšetkým z hľadiska ich pravdivosti a preukaznej hodnoty.

Zásada neverejnosti

Používa sa priamo pri správe daní. Podľa Daňového poriadku sa nemôžu zverejňovať obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové záznamy. Táto zásada vyjadruje skutočnosť, že sa predchádza zneužitiu informácií o majetkových pomeroch daňových subjektov a zároveň sa zabezpečuje zachovanie daňového tajomstva.

Zásada oficiality

Podstatou zásady oficiality pri správe daní je skutočnosť, že správca dane má povinnosť vykonávať úkony pri správe daní aj z vlastného podnetu. Uvedené musí byť však v súlade so splnenými zákonnými podmienkami na vznik alebo existenciu daňovej pohľadávky. Uvedená zásada sa uplatňuje aj v prípade, **ak daňový subjekt nesplnil v medziach zákona svoje povinnosti**.

Zásada neformálnosti

Správca dane pri správe daní vychádza vždy zo skutočného stavu veci a posudzuje podania podľa ich obsahu, nie podľa názvu.

Na právny úkon alebo inú skutočnosť rozhodujúcu pre zistenie, vyrubenie alebo vybratie dane, **ktoré nemajú ekonomické opodstatnenie**, a ktorých výsledkom je účelové obchádzanie daňovej povinnosti alebo získanie takého daňového zvýhodnenia, na ktoré by inak nebol daňový subjekt oprávnený, alebo ktorých **výsledkom je účelové zníženie daňovej povinnosti, sa pri správe daní neprihliada**.

Na právny úkon, viacero právnych úkonov alebo iné skutočnosti uskutočnené bez riadneho podnikateľského dôvodu alebo iného dôvodu, ktorý odráža ekonomickú realitu, a ktorým najmenej jedným z účelov je obchádzanie daňovej povinnosti alebo získanie takého daňového zvýhodnenia, na ktoré by inak nebol daňový subjekt oprávnený, sa pri správe daní neprihliada.

Zásada rovnosti procesného postavenia daňových subjektov

Ide o ďalšiu zásadu v rámci správy daní, na základe ktorej všetky daňové subjekty majú rovnaké práva a povinnosti na účely správy daní. V uvedenom prípade nie sú zavedené žiadne výnimky.

Spolupráca so správcom dane

Každý daňový subjekt má povinnosť spolupracovať so správcom dane, a to za každých okolností. Dá sa hovoriť o práve ale i povinnosti daňového subjektu, respektíve daňových subjektov.

Okrem daňových subjektov ide aj o iné osoby alebo osoby iné ako daňový subjekt, ktoré majú práva a povinnosti pri správe daní, alebo ktorých práva a povinnosti sú správou daní dotknuté.

Úlohou správcu dane je pri rozhodovaní v skutkovo zhodných prípadoch dbať na to, že nedochádza k neodôvodneným rozdielom. Všetky

zásady správy daní, ktoré vyjadrujú nejaké pravidlá uplatňujúce sa v hociktorom štádiu správy daní, sa vzťahujú aj na finančné riaditeľstvo a ministerstvo, za splnenia podmienky, že ak postupujú podľa Daňového poriadku alebo niektorého z daňových zákonov.

Ustanovením zmeny v odseku 6 sa ešte v roku 2014 doplnilo všeobecné pravidlo proti zneužívaniu (tzv. obsah pred formou) v nadväznosti na iniciatívu Slovenskej republiky v boji proti daňovým únikom, najmä opatrenia vyplývajúce z Analýzy uskutočňovaných úhrad za tovary, služby a iné formy platieb realizované daňovníkmi voči subjektom so sídlom podnikania v nespolupracujúcich, resp. off shore jurisdikciách, ako aj odporúčanie Európskej komisie zo 6. 12. 2012 v súvislosti s agresívnym daňovým plánovaním.

Základným cieľom uvedenej úpravy bolo umožniť správcovi dane nebrať pri správe daní do úvahy napríklad umelé transakcie a štruktúry vytvorené za účelom neželanej optimalizácie daňovej povinnosti, a to aj v prípade, ak takáto daňová optimalizácia nepredstavuje jediný účel týchto transakcií a štruktúr.

Daňové zvýhodnenie

Ide o neoprávnené uplatňovanie si nárokov vyplývajúcich z daňovej legislatívy, napr. nezdaniteľná časť základu dane, uplatnenie daňových výdavkov v neoprávnenej výške, uplatňovanie fiktívnych výdavkov, úmyselná nesprávna kvalifikácia príjmov, ktoré nepodliehajú zdaneniu a pod. Okrem vyššie uvedených zásad sa uplatňujú aj ďalšie, ktoré sa však môžu podľa situácie meniť. Všetky zásady sa vzťahujú aj na daňové riaditeľstvo, colné riaditeľstvo a ministerstvo, ak postupujú podľa tohto zákona alebo daňových predpisov.

§ 4

Správca dane a osoby zúčastnené na správe daní

(1) Správcom dane je daňový úrad, colný úrad a obec.

(2) Osobami zúčastnenými na správe daní sú:

- a) príslušník finančnej správy, zamestnanec, ktorého zamestnávateľom je finančné riaditeľstvo alebo obec, alebo starosta obce (ďalej len „zamestnanec správcu dane“),
- b) druhostupňový orgán, ktorým je
 1. finančné riaditeľstvo vo veciach, v kto-

■ ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

- rých v prvom stupni rozhoduje správca dane,
2. ministerstvo vo veciach, v ktorých rozhoduje finančné riaditeľstvo,
- c) daňový subjekt, ktorým je osoba, ktorej tento zákon alebo osobitné predpisy¹⁾ ukladajú povinnosti alebo priznávajú práva; na účely tohto zákona a osobitných predpisov¹⁾ sa organizačná jednotka združenia, ktorá koná vo svojom mene,^{3b)} považuje za právnickú osobu,
- d) iná osoba ako daňový subjekt, ktorá má práva a povinnosti pri správe daní alebo ktorej práva a povinnosti sú správou daní dotknuté.
- (3) Osoby uvedené v odseku 2 písm. c) a d) sú povinné na požiadanie zamestnanca správcu dane preukázať svoju totožnosť dokladom totožnosti.

Komentár k § 4

Ustanovenie definuje správcu dane a osoby zúčastnené na správe daní, ktorými sú zamestnanec správcu dane, druhostupňový orgán, daňový subjekt, iná osoba, ktorej práva sú správou dane dotknuté.

V tomto ustanovení sú vymedzené aj osoby, ktoré sa zúčastňujú na správe daní. Okrem týchto osôb sa na správe daní teda zúčastňuje správca dane. Týmto ustanovením je určené, kto je správcom dane na účely Daňového poriadku. Ide o daňový úrad, colný úrad alebo obec. K rozdeleniu došlo na základe toho, akými daniami a ich správou sa správca zaoberá.

Daňový úrad, obec, colný úrad a osoby zúčastnené na správe daní

K jeho výkonu pri správe daní patrí správa dane z pridanej hodnoty a dane z príjmov. Okrem toho je úlohou daňového úradu vracať správne poplatky a súdne poplatky poplatníkom, ktorí na vrátenie majú zo zákona nárok.

Daňový úrad vykonáva pôsobnosť v územnom obvode kraja, ak tento zákon neustanovuje inak.

Zákon definuje činnosť daňového úradu. Zákonom je zriadených 8 daňových úradov v sídlach vyšších územných celkov. Zákon určuje sídlo daňového úradu pre vybrané daňové subjekty, ktorým je Bratislava. Na zabezpečenie výkonu

činnosti daňového úradu sa môžu na návrh riaditeľa daňového úradu zriadiť pobočky a kontaktné miesta daňového úradu ako organizačné zložky daňového úradu.

Pobočka daňového úradu je organizačnou zložkou daňového úradu. Organizačná štruktúra pobočky je flexibilná a umožňuje zohľadniť veľkosť a potreby špecifického problému.

Obce má v správe daní dôležité miesto, pretože vykonáva správu miestnych daní a poplatkov za komunálne odpady.

Úlohou colného úradu je pri správe daní spravovať spotrebné dane, clo a daň z pridanej hodnoty za dodania tovarov a služieb z tretích štátov.

Ako sme už spomenuli, ustanovenia vymedzuje osoby, ktoré sú zúčastnené na správe daní. Ide napríklad o zamestnanca správcu dane, druhostupňový orgán, ktorým je buď finančné riaditeľstvo, ministerstvo, daňový subjekt a iná (tretia) osoba, ktorej práva a povinnosti sú správou daní dotknuté.

K osobám zúčastneným na správe daní patrí príslušník finančnej správy, zamestnanec, ktorého zamestnávateľom je finančné riaditeľstvo alebo obec, alebo starosta obce, čiže zamestnanec správcu dane.

Pojem príslušník finančnej správy bol do zákona doplnený v roku 2019, nakoľko bol schválený nový zákon o finančnej správe. Príslušník finančnej správy pri výkone štátnej služby uprednostňuje verejný záujem pred politickým záujmom a koná spôsobom, ktorý nevzbudzuje pochybnosti o tom, že zvýhodňuje ktorúkoľvek politickú stranu alebo politické hnutie.

Princíp politickej neutrality sa uplatňuje najmä prostredníctvom zákazu členstva príslušníka finančnej správy v politickej strane alebo politickom hnutí, ako aj zákazom vyvíjať činnosť v ich prospech.

Príslušník finančnej správy pri výkone štátnej služby a nadriadený v služobných vzťahoch koná a rozhoduje v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, právne záväznými aktmi Európskej únie, právnymi predpismi Slovenskej republiky a vnútornými predpismi.

Nadriadený riadi príslušníka finančnej správy efektívne a hospodárne. Nadriadený a služobný úrad vytvárajú podmienky na riadne vykonávanie štátnej služby príslušníkmi finančnej správy.

Príslušník finančnej správy pri výkone štátnej služby uprednostňuje verejný záujem pred osob-

ným záujmom. Princíp nestrannosti sa uplatňuje najmä ako povinnosť príslušníka finančnej správy pri výkone štátnej služby konať a rozhodovať nestranne, zdržať sa konania, ktoré by mohlo viesť ku konfliktu verejného záujmu s osobným záujmom a nezneužívať informácie získané v súvislosti s vykonávaním štátnej služby vo vlastný prospech alebo v prospech iného.

Príslušník finančnej správy pri výkone štátnej služby koná odborne, svedomito a v súlade s Etickým kódexom príslušníka finančnej správy. Princíp profesionality sa uplatňuje najmä dlhodobým profesionálnym rozvojom príslušníka finančnej správy, podporou kariérneho rastu, pravidelným služobným hodnotením, právom a povinnosťou príslušníka finančnej správy vzdelávať sa. Príslušníkovi finančnej správy služobný úrad zabezpečuje zodpovedajúce vzdelávanie na dosiahnutie takej úrovne odborných kompetencií, ktorá mu umožní kvalitný výkon štátnej služby.

Príslušník finančnej správy je chránený pred skončením služobného pomeru z iných ako zákonom ustanovených dôvodov. Princíp stability sa uplatňuje najmä prostredníctvom stálej štátnej služby, inštitútov prevedenia, preloženia, zaraďovania do jednotlivých druhov záloh a možnosti skončenia služobného pomeru príslušníka finančnej správy len zo zákonom ustanovených dôvodov.

Druhostupňový orgán

Uvedeným orgánom je buď finančné riaditeľstvo vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhoduje správca dane, ministerstvo vo veciach, v ktorých rozhoduje finančné riaditeľstvo, alebo daňový subjekt, ktorým je osoba, ktorej tento zákon alebo osobitné predpisy ukladajú povinnosti alebo priznávajú práva, na účely tohto zákona a osobitných predpisov sa organizačná jednotka združenia, ktorá koná vo svojom mene, považuje za právnickú osobu,

Vzhľadom na skutočnosť, že existujú obce, ktoré majú len starostu, bez ďalších zamestnancov, bolo na účely správy daní potrebné upraviť s účinnosťou od 1. 1. 2020 postavenie starostu, aby mohol vykonávať činnosti podľa Daňového poriadku, ktoré patria do kompetencie zamestnanca správcu dane. Ide napríklad o činnosti, medzi ktoré patrí miestne zisťovanie, daňová kontrola, vyrubovacie konanie.

S cieľom zabezpečiť právnu istotu sa precizo-

val legislatívny text definície daňového subjektu tak, že za **právnickú osobu sa považuje aj organizačná jednotka združenia, ktorá koná vo svojom mene, a teda je daňovým subjektom**, v súlade s rozsudkom Najvyššieho súdu SR č. 3 Cdo 146/96, pričom ide napr. o organizačné zložky odborových zväzov, ak im to vyplýva zo stanov.

Štatutárny orgán združenia je povinný do 15 dní oznámiť ministerstvu zriadenie organizačnej jednotky združenia, ktorá koná vo svojom mene, a zmenu údajov o organizačnej jednotke, ktorá koná vo svojom mene. Oznámenie o zriadení organizačnej jednotky združenia musí obsahovať názov, adresu sídla, identifikačné číslo organizácie, ak je pridelené, cieľ činnosti, meno, priezvisko, adresu trvalého pobytu, dátum narodenia a rodné číslo fyzickej osoby oprávnenej konať v mene organizačnej jednotky. Štatutárny orgán združenia je povinný do 15 dní oznámiť ministerstvu zánik organizačnej jednotky združenia a dôvod jej zániku. K oznámeniu musia byť pripojené dokumenty osvedčujúce skutočnosti pre zápis týchto údajov. Údaje o organizačnej jednotke občianskeho združenia, ktorá koná vo svojom mene, sa zapisujú do registra mimovládnych neziskových organizácií podľa osobitného predpisu. Organizačná jednotka združenia, ktorá koná vo svojom mene, okrem organizačnej jednotky odborej organizácie, vzniká dňom zápisu do registra mimovládnych neziskových organizácií. Znenie sa vzťahuje aj na organizačné jednotky odborových organizácií a organizácií zamestnávateľov, ktoré sú registrované alebo evidované podľa tohto zákona, ak podľa ich stanov konajú vo svojom mene; o týchto jednotkách sa zapisujú vo verejnej časti registra mimovládnych neziskových organizácií len názov, sídlo, identifikačné číslo organizácie, dátum ich zápisu do registra, meno, priezvisko a dátum narodenia fyzickej osoby oprávnenej konať v mene organizačnej jednotky.

Iná osoba ako daňový subjekt

Ide o osobu, ktorá má práva a povinnosti pri správe daní. Zároveň ide o osobu, ktorej práva a povinnosti sú správou daní dotknuté.

Z dôvodu zabezpečenia riadneho výkonu správy daní je zamestnanec správcu dane oprávnený vyžiadať od daňových subjektov a iných osôb, ktoré sú zúčastnené na správe daní, doklad totožnosti. Takýmto dokladom môže byť občiansky preukaz, pas, rodný list, ...

ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 5

Používanie jazyka pri správe daní

(1) Pri správe daní sa používa štátny jazyk a písomnosti správcu dane sa vyhotovujú a podania daňového subjektu musia byť v štátnom jazyku.

(2) Písomnosti daňového subjektu vyhotovené v inom ako štátnom jazyku musia byť na výzvu správcu dane predložené spolu s úradne overeným prekladom do štátneho jazyka; po dohode s daňovým subjektom môže správca dane od požiadavky úradne overeného prekladu do štátneho jazyka upustiť.

(3) Fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na tlmočenie v posunkovej reči, artikulačné tlmočenie alebo taktilné tlmočenie, zaobstará tlmočníka na svoje náklady správca dane.

(4) Ustanovenia odsekov 1 a 2 sa použijú, ak osobitné predpisy⁴⁾ neustanovujú inak.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa primerane vzťahujú aj na finančné riaditeľstvo a ministerstvo, ak postupujú podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov.¹⁾

Komentár k § 5

Pri správe daní sa používa štátny jazyk a zároveň sa ustanovilo, že aj všetky podania musia byť vyhotovené v štátnom jazyku. Pri správe daní sa zásadne musí používať štátny jazyk. Uvedená povinnosť sa vzťahuje na všetky podania v písomnej podobe. Písomnosti vyhotovené v inom ako v štátnom jazyku musia byť na výzvu správcu dane preložené spolu s úradne overeným podpisom. Štátny jazyk musí používať samotný správca dane, finančné riaditeľstvo, ale i daňové subjekty.

Správca dane v ustanovených prípadoch na svoje náklady zaobstará tlmočníka, napr. osobe odkázanej na tlmočenie v posunkovej reči.

Od 1. 1. 2020 zákon obsahuje výnimku týkajúcu sa prekladu úradného dokladu, ktorým sú písomnosti daňového subjektu. Vzhľadom na zefektívnenie správy daní, ako aj znižovania administratívnej záťaže sa ustanovilo, aby správca dane mohol upustiť od vyžadovania úradného prekladu daňovým subjektom predložených písomností, ak tak usúdi, a to **vzhľadom na konkrétné konanie, ku ktorému sú písomnosti predložené.**

Ako sme už uviedli, zákon stanovuje určitú

výnimku v prípade, ak ide o daňový subjekt, ktorý je odkázaný na tlmočenie alebo na použitie posunkovej reči. V tomto prípade je povinnosťou správcu dane zaobstarat tlmočníka. Všetky náklady na tlmočenie znáša správca dane. V súlade s uvedeným daňový poriadok odkazuje na nariadenie na zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ale v tejto súvislosti aj na zákon č. 184/1999 Z. z. o používaní jazykov národnostných menšín v znení neskorších predpisov a zákon č. 466/2009 Z. z. o medzinárodnej pomoci pri vymáhaní niektorých finančných pohľadávok a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

§ 6

Vecná príslušnosť

(1) Na správu daní je vecne príslušný správca dane podľa osobitných predpisov.¹⁾ Ak tento zákon alebo osobitné predpisy¹⁾ neustanovujú, ktorý správca dane je vecne príslušný, na správu daní je vecne príslušný daňový úrad.

(2) Ak vzniknú pochybnosti o určení vecnej príslušnosti medzi daňovým úradom a colným úradom, rozhoduje o vecnej príslušnosti finančné riaditeľstvo.

Komentár k § 6

V prípade vecnej príslušnosti ide vo všeobecnosti o stanovenie oprávnení, resp. pôsobnosti určitého orgánu na rozhodovanie alebo prejednávanie určitého okruhu vecí. Podľa tohto ustanovenia na správu daní je príslušný ten správca dane, ktorého na to oprávňujú daňové zákony. Pod pojmom vecná príslušnosť v daňovom poriadku je potrebné chápať príslušnosť správcu dane na celú správu daní vrátane vydania rozhodnutia. Vecná príslušnosť podľa tohto ustanovenia sa riadi podľa druhu dane, ktorý je spravovaný správcom dane.

Ustanovenie upravuje, že ak nie je v daňových zákonoch ustanovený správca dane na príslušnú daň, tak je vecne príslušným daňový úrad.

Napríklad aj obec môže byť vecne príslušným orgánom, a to v prípade miestnych daní či dane z nehnuteľností. **Pri dani z príjmov alebo DPH je miestne príslušným daňový úrad.** Naopak colný úrad je vecne príslušným k spotrebným daniam, k DPH alebo clu.

Ak existujú určité pochybnosti o určení vecnej príslušnosti, je oprávnené rozhodnúť o nej zásadne len finančné riaditeľstvo.

§ 7

Miestna príslušnosť

(1) Miestna príslušnosť správcu dane sa riadi, ak tento zákon alebo osobitné predpisy⁶⁾ neustanovujú inak, u fyzickej osoby miestom jej trvalého pobytu⁶⁾ a u právnickej osoby jej sídlom.

(2) Ak nemožno určiť miestnu príslušnosť podľa odseku 1, riadi sa miestom umiestnenia organizačnej zložky daňového subjektu podľa Obchodného zákonníka,⁷⁾ inak miestom, v ktorom daňový subjekt vykonáva prevažnú časť svojej činnosti.

(3) Ak nemožno určiť miestnu príslušnosť podľa odsekov 1 a 2, je príslušný Daňový úrad Bratislava, ak ide o daň, na ktorej správu sú príslušné daňové úrady alebo Colný úrad Bratislava, ak ide o daň, na ktorej správu sú príslušné colné úrady.

(4) Ak vzniknú pochybnosti o určení miestnej príslušnosti medzi daňovými úradmi alebo ak vzniknú pochybnosti o určení miestnej príslušnosti medzi colnými úradmi, rozhoduje o miestnej príslušnosti finančné riaditeľstvo.

Komentár k § 7

Miestnou príslušnosťou sa určuje, ktorý z vecne príslušných orgánov je vzhľadom na územie svojej pôsobnosti povolaný konať a rozhodnúť.

U fyzickej osoby sa iným spôsobom riadi miestna príslušnosť ako v prípade právnickej osoby. Ide o určité kritéria, na základe ktorých dochádza k určeniu miestnej príslušnosti. Pri fyzickej osobe sa miestna príslušnosť určuje podľa jej trvalého pobytu a u právnickej osoby sa miestna príslušnosť určuje vzhľadom na sídlo právnickej osoby.

Pod trvalým pobytom rozumieme pobyt občana spravidla v mieste jeho stáleho bydliska na území Slovenskej republiky. Občan má v tom istom čase iba jeden trvalý pobyt. Trvalý pobyt má občan len v budove alebo jej časti, ktorá je označená súpisným číslom alebo súpisným a orientačným číslom a je určená na bývanie, ubytovanie, alebo na individuálnu rekreáciu. Za časť budovy sa považuje aj byt. Prihlásenie občana na trvalý

pobyt nezakladá nijaké právo k budove ani k jej vlastníkovi a má evidenčný charakter.

Sídlo právnickej osoby

Právnickej osoby zapísanej v obchodnom registri podľa § 2 ods. 3 Obchodného zákonníka je sídlom adresa, z ktorej sa riadi činnosť právnickej osoby, t. j. kde pravidelne zasadaajú a rozhodujú riadiace orgány právnickej osoby.

V prípade, že nie je možné určiť miestnu príslušnosť podľa sídla právnickej osoby alebo trvalého pobytu fyzickej osoby, riadi sa miestna príslušnosť miestom umiestnenia organizačnej zložky, inak miestom, kde vykonáva prevažnú časť svojej činnosti. **Organizačnou zložkou podniku sa rozumie odštepny závod alebo iný organizačný útvar podniku podľa Obchodného zákonníka alebo osobitného zákona.**

Odštepny závod je organizačná zložka podniku, ktorá je ako odštepny závod zapísaná v obchodnom registri. Pri prevádzkovaní odšepného závodu sa používa obchodné meno podnikateľa s dodatkom, že ide o odštepny závod. Obdobné postavenie ako odštepny závod má aj iná organizačná zložka, ak zákon ustanovuje, že sa zapisuje do obchodného registra. Prevádzkarňou sa rozumie priestor, v ktorom sa uskutočňuje určitá podnikateľská činnosť. Prevádzkareň musí byť označená obchodným menom podnikateľa, ku ktorému sa môže pripojiť názov prevádzkarne alebo iné rozlišujúce označenie.

V praxi sa stáva, že nie je možné určiť miestnu príslušnosť podľa spomenutých kritérií. V zásade sa v týchto prípadoch miestne príslušným stáva Daňový úrad Bratislava alebo Colný úrad Bratislava, ak ide o daň, na správu ktorej sú vecne príslušné príslušne colné úrady.

V prípade pochybností pri určení miestnej príslušnosti medzi daňovými úradmi alebo colnými úradmi, rozhoduje o miestnej príslušnosti finančné riaditeľstvo.

Vo viacerých prípadoch je vecná a miestna príslušnosť úplne totožná.

§ 8

Delegovanie

(1) Na návrh daňového subjektu alebo na podnet správcu dane môže druhostupňový orgán delegovať miestnu príslušnosť na správu dane na iného správcu dane, ak považuje takýto návrh za opodstatnený; rovnako sa postupuje

■ ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

je aj pri delegovaní príslušnosti medzi daňovým úradom a úradom pre vybrané hospodárske subjekty.

(2) Rozhodnutie o delegovaní druhostupňový orgán doručí daňovému subjektu a príslušným dotknutým správcom dane. Proti tomuto rozhodnutiu nie sú prípustné opravné prostriedky.

Komentár k § 8

Delegovaním je postup, pri ktorom sa prenášajú úlohy alebo činnosti patriace do kompetencie nadriadeného na svojich podriadených.

Daňový poriadok upravuje delegovanie miestnej príslušnosti, čiže prenos miestnej príslušnosti v správe daní.

Dá sa hovoriť o zmene miestnej príslušnosti bez priamej zmeny trvalého pobytu u fyzickej osoby alebo sídla právnickej osoby. Napríklad právnická osoba má sídlo v Žiline, ale miestnu príslušnosť má v inom meste.

Cieľom delegovania miestnej príslušnosti je čo najrýchlejšie vykonanie daňového konania, či vyriešenie podania, ktoré podal daňový subjekt správcovi dane. Totiž v praxi sa stáva, že daňový subjekt má trvalý pobyt v jednom meste a v druhom je vykonávaná jeho podnikateľská činnosť. Oprávneným na zhodnotenie dôvodov delegovania miestnej príslušnosti je druhostupňový orgán.

Do daňového poriadku bol doplnený pojem v súlade s novým zákonom o finančnej správe, a to úrad pre vybrané hospodárske subjekty.

Je daňovým úradom a vykonáva pôsobnosť na celom území Slovenskej republiky. Sídlo Úradu pre vybrané hospodárske subjekty je Bratislava.

V pôsobnosti Úradu pre vybrané hospodárske subjekty sú vybrané hospodárske subjekty; pri plnení úloh sú v pôsobnosti Úradu pre vybrané hospodárske subjekty aj žiadatelia o udelenie statusu schváleného hospodárskeho subjektu. Na účely zákona sa vybraným hospodárskym subjektom rozumie

- banka alebo pobočka zahraničnej banky,
- poisťovňa, poisťovňa z iného členského štátu, pobočka poisťovne z iného členského štátu, pobočka zahraničnej poisťovne, zaistovňa, zaistovňa z iného členského štátu, pobočka zaistovne z iného členského štátu alebo pobočka zahraničnej zaistovne,

- obchodníci s cennými papiermi, pobočky zahraničných obchodníkov s cennými papiermi alebo obchodníci s cennými papiermi vykonávajúci bezhotovostné obchody s peňažnými prostriedkami v cudzej mene,
- dôchodkové správcovské spoločnosti alebo doplnkové dôchodkové spoločnosti,
- platobná inštitúcia alebo pobočka zahraničnej platobnej inštitúcie,
- subjekty so statusom schválený hospodársky subjekt,
- daňový subjekt, ktorý dosiahol za každé z dvoch po sebe nasledujúcich zdaňovacích období ročný obrát 40 000 000 eur a viac.

Pre vybrané hospodárske subjekty sa úrad stáva príslušným k 1. januáru roka nasledujúceho po roku, v ktorom bol subjektu udelený status schváleného hospodárskeho subjektu, alebo druhého roka nasledujúceho po zdaňovacom období, v ktorom došlo k splneniu podmienky.

Úrad prestáva byť pre vybrané hospodárske subjekty príslušným k 1. januáru roka nasledujúceho po roku, v ktorom bol na vybraný hospodársky subjekt vyhlásený konkurz, vstúpil do likvidácie alebo mu bola povolená reštrukturalizácia, alebo roka nasledujúceho po roku, v ktorom došlo k zrušeniu rozhodnutia o udelení statusu schváleného hospodárskeho subjektu, prípadne druhého roka nasledujúceho po zdaňovacom období, v ktorom vybraný hospodársky subjekt prestal spĺňať podmienku.

Úrad vykonáva správu osobitného odvodu z podnikania v regulovaných odvetviach podľa osobitného predpisu, vykonáva správu osobitného odvodu vybraných finančných inštitúcií podľa osobitného predpisu, koordinuje získavanie údajov pre rozhodovacie činnosť colných úradov vo veci vydávania povolení na zjednodušený postup podľa osobitného predpisu a rozhodovacie činnosť vo veci udelenia statusu schváleného hospodárskeho subjektu, o ktorých vydanie má schválený hospodársky subjekt záujem požiadať, poskytuje pomoc a konzultácie vybraným hospodárskym subjektom pred podaním žiadosti o udelenie povolenia na zjednodušený postup podľa osobitného predpisu a pred podaním žiadosti o udelenie statusu schváleného hospodárskeho subjektu, informuje vybrané hospodárske subjekty o uplatňovaní colných predpisov, zabezpečuje spracovanie individuálnych a konsolidovaných účtovných vý-

kazov, rozhoduje o vrátení správnych poplatkov a vymáha správne poplatky, rozhoduje v konaní o udelení statusu schváleného hospodárskeho subjektu a zabezpečuje výmenu informácií s príslušnými colnými orgánmi ostatných členských štátov a Európskou komisiou v tomto konaní a nakoniec plní ďalšie úlohy ustanovené osobitnými predpismi.

Delegovaniu miestnej príslušnosti

Dochádza k nej na základe podnetu daňového subjektu a na základe návrhu správcu dane.

Daňové subjekty v praxi využívajú inštitút delegovania najmä v prípade, ak u nich vznikne pochybnosť o nezaujatosti správcu dane v prejednávanej veci.

Z podnetu správcu dane môže dôjsť k podaniu návrhu na delegovanie miestnej príslušnosti daňového subjektu na iného správcu dane najmä vtedy, ak miestne príslušný správca dane po posúdení určitých skutočností a podmienok súvisiacich s daňovým subjektom považuje delegovanie miestnej príslušnosti na iného správcu dane za potrebné, napr. z hľadiska rýchlosti a hospodárnosti daňového konania.

Ide napríklad o prípad, ak sa daňový subjekt v mieste svojho trvalého bydliska nezdržuje a svoju podnikateľskú činnosť vykonáva v obvode iného správcu dane.

Na delegovanie miestnej príslušnosti nie sú prípustné opravné prostriedky.

V prípade, že dôjde k zmene podmienok (obrat alebo miestna príslušnosť), daňový subjekt zostáva na daňovom úrade pre vybrané daňové subjekty. To znamená, že sa rovnako postupuje aj pri delegovaní príslušnosti medzi daňovým úradom a daňovým úradom pre vybrané daňové subjekty.

Všetky dôvody delegovania miestnej príslušnosti musia byť posúdené samostatne, a to zo strany druhostupňového orgánu. Kritériom pri rozhodovaní o návrhu, prípadne o podnete na delegovanie miestnej príslušnosti je predovšetkým závažnosť dôvodov v nich uvedených.

Znenie tohto ustanovenia nie je možné použiť v prípade, ak ide o daňový subjekt, ktorý sa podľa zákona o orgánoch štátnej správy v oblasti daní považuje za vybraný daňový subjekt a jeho príslušnosť priamo vyplýva z uvedeného zákona. **Môže ísť o veľký daňový subjekt, ktorým je veľká spoločnosť.**

§ 9

Zastupovanie

(1) Fyzická osoba, ktorá nemôže pri správe daní vystupovať samostatne, musí byť zastúpená svojím zákonným zástupcom. Ak opatrovník nie je ustanovený súdom, ustanoví na účely správy daní zástupcu rozhodnutím správca dane.

(2) Daňový subjekt, jeho zákonný zástupca alebo jeho opatrovník sa môže dať zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí a ktorý koná v rozsahu plnomocenstva udeleného písomne alebo ústne do zápisnice u správcu dane. Ak má zástupca trvalý pobyt alebo sídlo mimo územia členských štátov Európskej únie a štátov, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore (ďalej len „členský štát“), musí si zvoliť zástupcu na doručovanie s trvalým pobytom alebo sídlom na území Slovenskej republiky; inak sa budú písomnosti ukladať u správcu dane s účinkami doručenia v deň ich vydania.

(3) Ak nie je rozsah plnomocenstva presne vymedzený, považuje sa také plnomocenstvo za všeobecné. Ak to vyplýva z obsahu plnomocenstva, môže za zástupcu, ktorým je daňový poradca alebo advokát, konať aj iná osoba; na také konanie udelí zástupca inej osobe plnomocenstvo. Konanie inej osoby sa považuje za konanie zástupcu. V tej istej veci môže mať daňový subjekt, zákonný zástupca alebo opatrovník len jedného zástupcu. Ak je zástupcom právnická osoba, koná za zástupcu jej štatutárny orgán alebo osoba, ktorú tento orgán poveril.

(4) Plnomocenstvo je voči správcovi dane účinné odo dňa jeho doručenia správcovi dane alebo odo dňa jeho udelenia do zápisnice u správcu dane. Nové plnomocenstvo nahrádza v rozsahu v ňom uvedenom predchádzajúce plnomocenstvo. Ak má správca dane pochybnosti o tomto plnomocenstve, vyzve daňový subjekt na ich odstránenie. Ak daňový subjekt vyzve správcu dane nevyhovie v plnom rozsahu a v určenej lehote, považuje sa toto plnomocenstvo za neúčinné. Zástupca môže do doby odstránenia pochybností vykonať vo veci len nevyhnutné úkony.

(5) Odvolanie plnomocenstva daňovým subjektom alebo výpoveď plnomocenstva zástupcom sú účinné odo dňa ich doručenia správcovi dane alebo odo dňa uvedenia týchto skutočnos-

■ ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

tí do zápisnice u správcu dane.

(6) Daňovému subjektu, ktorého pobyt nie je známy alebo ktorému sa nepodarilo doručiť písomnosť na známu adresu mimo územia Slovenskej republiky, ako aj tomu, kto nemôže pri správe daní vystupovať osobne, najmä z dôvodu väzby, výkonu trestu odňatia slobody, dlhodobého pobytu mimo územia Slovenskej republiky, ktorý trvá nepretržite aspoň tri mesiace alebo dlhodobej choroby a nezvolil si žiadneho zástupcu, môže ustanoviť zástupcu správcu dane. Rozhodnutie o ustanovení zástupcu môže správca dane vydať len s predchádzajúcim súhlasom navrhovaného zástupcu. Ak nie je možné takto ustanoviť zástupcu, môže správca dane požiadať Slovenskú komoru daňových poradcov, aby do 30 dní od doručenia žiadosti navrhla zástupcu zo zoznamu daňových poradcov; predchádzajúci súhlas sa u zástupcu navrhnutého Slovenskou komorou daňových poradcov nevyžaduje.

(7) Správca dane môže na účely správy daní ustanoviť zástupcu aj právnickej osobe, ktorej nie je možné doručiť písomnosť na adresu sídla uvedeného v obchodnom registri alebo v inom registri a jej iná adresa nie je správcovi dane známa, alebo ktorá nemá osobu spôsobilú konať v jej mene, alebo ak je sporné, kto je oprávnený za právnickú osobu konať. Ustanovenie odseku 6 sa použije primerane.

(8) Zastupovanie daňového subjektu zástupcom nevyplýva, aby správca dane vykonával úkony v nevyhnutných prípadoch s daňovým subjektom priamo alebo aby správca dane vyzval daňový subjekt na vykonanie niektorých úkonov. Daňový subjekt je povinný výzve správcu dane vyhovieť. Správca dane je povinný o tomto konaní vyrozumieť zástupcu daňového subjektu.

(9) Ak v tej istej veci koná daňový subjekt a ním zvolený zástupca a ich konanie si odporuje, rešpektuje správca dane konanie daňového subjektu.

(10) Ak urobilo niekoľko daňových subjektov spoločné podanie alebo ak vystupujú spoločne v rovnakej veci, alebo ak sú spoluvlastníkmi veci, ktorá je predmetom zdanenia, sú povinní zvoliť si spoločného zástupcu na účely správy daní. Ak tak neurobia ani na výzvu, určí spoločného zástupcu správca dane a vyrozumie o tom príslušné daňové subjekty. Proti

rozhodnutiu o určení spoločného zástupcu nemôže podať odvolanie.

(11) Ak ide o daňový subjekt, ktorý má registračnú povinnosť a ktorý má trvalý pobyt alebo sídlo mimo územia členského štátu, je povinný zvoliť si zástupcu na doručovanie s trvalým pobytom alebo sídlom na území Slovenskej republiky; inak sa budú písomnosti ukladať u správcu dane s účinkami doručenia v deň ich vydania.

Komentár k § 9

K zastupovaniu daňového subjektu dochádza v prípade, ak sa daňový subjekt sám nemôže zúčastniť konania, napríklad ak fyzická osoba nemôže z istých dôvodov vystupovať sama v rámci správy daní. V tom prípade je daňový subjekt zastúpený zákonným zástupcom alebo opatrovníkom.

Zastupovanie

Inštitút sa využíva v prípadoch, ak daňový subjekt nie je spôsobilý v správe daní konať, nenachádza sa na území SR, má prípadné zdravotné obmedzenia, neplnoletosť, prípadne, nie je možné daňový subjekt dohľadať, nakoľko sa nezdržiava na adrese uvedenej ako trvalý pobyt, ale i v ďalších prípadoch, napríklad ak je daňový subjekt vo výkone trestu. Zastupovanie sa využíva pri správe daní pomerne často, a to najmä vzhľadom na to, že daňový subjekt nemá čas a priestor vystupovať sám za seba.

Podmienky v prípade zastupovania

Základnou podmienkou je právna spôsobilosť na právne úkony. Daňový poriadok nevyžaduje ďalšie podmienky, ktoré musí zástupca spĺňať. Je na rozhodnutí toho daňového subjektu, ktorá si ho za zástupcu zvolí. Zároveň sa neberie ohľad, či je zástupcom fyzická alebo právnická osoba.

V prípade osoby pri správe daní, ktorá je ne spôsobilá a nemá súdom stanoveného opatrovníka, určí zástupcu správca dane.

Zastupovanie na základe plnomocenstva

Daňový subjekt, jeho zákonný zástupca alebo opatrovník sa môžu dať zastupovať zástupcom, na základe plnomocenstva, ktoré môže byť udeľené na všetky úkony súvisiace so správou daní,

alebo len na určitý úkon. Pokiaľ rozsah plnomocenstva nie je jednoznačne vymedzený, v záujme právnej istoty sa považuje za všeobecné. Za zástupcu môže konať aj iná osoba, ak to vyplýva z plnomocenstva, pričom jej konanie sa považuje za konanie zástupcu. Plnomocenstvo sa udeľí písomne, pričom sa nevyžaduje úradné overenie podpisu.

Plnomocenstvom písomným je listina, ktorou sa preukazuje, že medzi zástupcom (splnomocnencom) a zastúpeným (splnomocniteľom) bola uzatvorená dohoda o zastúpení.

Udelenie plnomocenstva, jeho odvolanie alebo výpoveď sú voči správcovi dane účinné odo dňa ich doručenia správcovi dane. Plnomocenstvo je voči správcovi dane účinné odo dňa jeho doručenia správcovi dane alebo odo dňa jeho udelenia do zápisnice u správcu dane.

V prípade, že má správca dane pochybnosti o tomto plnomocenstve, vyzve daňový subjekt na ich odstránenie. Ak daňový subjekt vyzve správcu dane nevyhovievajúci v plnom rozsahu a v určenej lehote, považuje sa toto plnomocenstvo za neúčinné. Zástupca môže do doby odstránenia pochybností vykonať vo veci len nevyhnutné úkony. Uvedenú úpravu si vyžiadala prax, nakoľko nastávali situácie, keď daňový subjekt predložil plnú moc a následne predložil ďalšiu plnú moc, pričom rozsah plných mocí sa prekryval. V takomto prípade sa upravilo, aby nová plná moc vždy nahradila predchádzajúcu, a to v rozsahu, v akom dochádza k ich kolízii. V prípade pochybností správcu dane o predloženej „novej“ plnej moci, týkajúcej sa jej rozsahu alebo údajov v nej uvedených (chýbajúci podpis, nesprávne údaje napr. adresa a pod.), správca dane vyzve daňový subjekt na vyjadrenie, pričom sa ustanovilo, aby do odstránenia nedostatkov doručenej tejto **novej plnej moci vykonával zástupca len nevyhnutné úkony, aby nedošlo k zmareniu neopakovateľných úkonov.** Ak daňový subjekt nebude reagovať na túto výzvu a neodstráni pochybnosti, bude konať správca dane s daňovým subjektom, resp. so zástupcom, ktorý koná na základe predchádzajúcej plnej moci, o ktorej nemá správca dane pochybnosti.

Zastupovanie na základe Občianskeho zákonníka

Na zastupovanie sa uplatňuje znenie zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, podľa ktorého je zástupcom ten, kto je oprávnený konať za

iného v jeho mene. Zo zastúpenia vznikajú práva a povinnosti priamo zastúpenému. Zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného. Zastúpenie vzniká na základe zákona alebo rozhodnutia štátneho orgánu, čo znamená, že ide o zákonné zastúpenie alebo na základe dohody o plnomocenstve. **Zástupca musí konať osobne;** ďalšieho zástupcu si môže ustanoviť, len ak je to právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté. Aj z právnych úkonov ďalšieho zástupcu vznikajú práva a povinnosti priamo zastúpenému. V plnomocenstve musí byť jasne a zreteľne stanovené, kto plní moc udeľuje, komu, v akom rozsahu a na aké obdobie. Ďalšie podmienky zastupovania a plnomocenstva sú uvedené v Občianskom zákonníku.

Zastupovanie v prípade neznámeho pobytu

Právomocou správcu dane je stanoviť zástupcu aj tomu, koho pobyt nie je známy, alebo komu sa nepodarilo doručiť písomnosť na známu adresu mimo územia Slovenskej republiky alebo tomu, kto nemôže vystupovať samostatne, pričom navrhovaný zástupca s takýmto plnomocenstvom musí súhlasiť. Minimálna doba v prípade pobytu mimo SR musí byť 3 mesiace. Zároveň nie je vylúčené, aby správca dane vyzval na vykonanie niektorých úkonov daňový subjekt, ale v takom prípade o tomto upovedomí zástupcu daňového subjektu. Konanie daňového subjektu **má prednosť pred konaním zástupcu v prípade, ak by vystupovali v konaní obidvaja a ich konanie by si odporovalo.**

Pobyt mimo územia členského štátu EÚ

Ak má daňový subjekt alebo zástupca daňového subjektu bydlisko alebo sídlo mimo územia členského štátu EÚ, musí si zvoliť zástupcu na doručovanie na území SR, inak sa písomnosti správcu dane budú ukladať u správcu dane s účinkami doručenia v deň ich vydania.

Spoločné zastupovanie

Uvedený inštitút sa uplatňuje v prípade, ak v jednej veci spoločne vystupuje niekoľko daňových subjektov, títo sú povinní si na účely správy daní si môžu zvoliť spoločného zástupcu. V prípade, že ak by tak neurobili ani na výzvu správ-

■ ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

cu dane, ustanoví spoločného zástupcu správcu dane. Nie je možný opravný prostriedok proti určení spoločného zástupcu.

Účinnosť plnomocenstva

Daňový poriadok upravuje začiatok účinnosti plnomocenstva, účinnosť výpovede alebo odvolania plnomocenstva. Účinnosť plnomocenstva, odvolania alebo výpovede nastáva **odo dňa doručenia správcovi dane**, prípadne zápisu do zápisnice.

Všeobecné plnomocenstvo a obmedzené plnomocenstvo.

Ide o delenie vzhľadom na rozsah plnomocenstva.

Všeobecné plnomocenstvo – generálne a jeho rozsah nie je obmedzený na rozdiel od plnomocenstva obmedzeného, ktoré sa viaže len k určitému druhu úkonu.

Všeobecné plnomocenstvo sa týka všetkých právnych úkonov daňového subjektu, ktorého zastupuje zástupca na základe dohody o plnomocenstve. V prípade obmedzeného plnomocenstva sú všetky právne úkony vykonané nad rámec jeho rozsahu, považované za neúčinné.

Plnomocenstvo u PO

Ide o plnomocenstva udelené na zastupovanie spoločnosti. Ak je zástupcom právnická osoba, koná za ňu jej štatutárny orgán.

Vo vymedzených prípadoch má správca dane možnosť požiadať Slovenskú komoru daňových poradcov, aby v zákonnej lehote 30 dní od doručenia žiadosti navrhla zástupcu zo zoznamu daňových poradcov.

V tomto prípade **nie je vyžadovaný predchádzajúci súhlas u zástupcu** navrhnutého Slovenskou komorou daňových poradcov.

Nevyhnutné úkony

Daňový poriadok upravuje možnosť konania daňového subjektu v určitých úkonoch, na ktoré bol vyzvaný správcou dane aj napriek tomu, že má zvoleného zástupcu. Dá sa však hovoriť len o nevyhnutných úkonoch alebo situáciách. V prípade výzvy má daňový subjekt povinnosť správcovi dane vyhovieť a poskytnúť mu súčinnosť. Povinnosťou správcu dane je informovať zástupcu daňového subjektu, že k takému konaniu došlo.

Zákon uprednostňuje konanie daňového

subjektu pred konaním jeho zástupcu, a to v prípadoch, ak by konali v jednej a tej istej veci a ich konanie by si odporovalo.

Pri právnom úkone sa možno dať zastúpiť fyzickou alebo právnickou osobou. Splnomocniteľ udelí za týmto účelom plnomocenstvo splnomocnencovi, v ktorom sa musí uviesť rozsah splnomocnencovho oprávnenia. **Pri plnomocenstve udelenom právnickej osobe vzniká právo konať za splnomocniteľa štatutárnemu orgánu tejto osoby alebo osobe, ktorej tento orgán udelí plnomocenstvo.**

Plnomocenstvo možno udeliť aj niekoľkým splnomocnencom spoločne. Ak v plnomocenstve udelenom niekoľkým splnomocnencom nie je určené inak, musia konať všetci spoločne. Ak je potrebné, aby sa právny úkon urobil v písomnej forme, musí sa plnomocenstvo udeliť písomne. Písomne sa musí plnomocenstvo udeliť aj vtedy, ak sa netýka len určitého právneho úkonu.

Ak z právneho úkonu nevyplýva, že niekto koná za niekoho iného, platí, že koná vo vlastnom mene. Ak splnomocnenec koná v mene splnomocniteľa v medziach oprávnenia zastupovať, vzniknú tým práva a povinnosti priamo splnomocniteľovi. Pokyny dané splnomocnencovi, ktoré nevyplývajú z plnomocenstva, nemajú vplyv na právne účinky konania, ibaže by boli známe osobám, voči ktorým splnomocnenec konal. Ak je splnomocniteľ dobromyseľný alebo ak vedel alebo musel vedieť o určitej okolnosti, prihliada sa na to aj u splnomocnenca, ibaže ide o okolnosti, o ktorých sa splnomocnenec dozvedel pred udelení plnomocenstva. **Splnomocniteľ, ktorý nie je dobromyseľný, sa nemôže dovoľovať dobromyseľnosti splnomocnenca.**

Ak splnomocnenec prekročil svoje oprávnenie vyplývajúce z plnomocenstva, je splnomocniteľ viazaný, len pokiaľ toto prekročenie schválil. Ak však splnomocniteľ neoznámí osobe, s ktorou splnomocnenec konal, svoj nesúhlas bez zbytočného odkladu po tom, čo sa o prekročení oprávnenia dozvedel, platí, že prekročenie schválil.

Ak splnomocnenec pri konaní prekročil svoje oprávnenie konať za splnomocniteľa, alebo ak niekto koná za iného bez plnomocenstva, je z tohto konania zaviazaný sám, ibaže ten, za koho sa konalo, právny úkon dodatočne bez zbytočného odkladu schválil.

Ak splnomocniteľ neschválí prekročenie plnomocenstva alebo konanie bez plnomocenstva,

môže osoba, s ktorou sa konalo, od splnomocnenca požadovať buď splnenie záväzku, alebo náhradu škody spôsobenej jeho konaním. Uvedené neplatí, ak osoba, s ktorou sa konalo, o nedostatku plnomocnenstva vedela.

Splnomocnenec je oprávnený udeliť plnomocnenstvo inej osobe, aby namiesto neho konala za splnomocniteľa, **ak je výslovne oprávnený podľa plnomocnenstva udeliť plnomocnenstvo inej osobe, ak je splnomocnencom právnická osoba**. Z právnych úkonov ďalšieho splnomocnenca je zaviazaný priamo splnomocniteľ.

Zánik plnomocnenstva

Plnomocnenstvo zanikne vykonaním úkonu, na ktorý bolo obmedzené, ak ho splnomocniteľ odvolal, ak ho vypovedal splnomocnenec, ak splnomocnenec zomrie.

Plnomocnenstvo zaniká smrťou splnomocniteľa, ak z jeho obsahu nevyplýva nič iné. Zánikom právnickej osoby, ktorá je splnomocnencom alebo splnomocniteľom, zaniká plnomocnenstvo len vtedy, ak jej práva a záväzky neprechádzajú na inú osobu. **Splnomocniteľ sa nemôže platiť vzdať práva plnomocnenstvo kedykoľvek odvolať.** Dokiaľ odvolanie plnomocnenstva nie je splnomocnencovi známe, majú jeho právne úkony účinky, ako keby plnomocnenstvo ešte trvalo. Na toto ustanovenie sa však nemôže odvolávať ten, kto o odvolaní plnomocnenstva vedel alebo musel vedieť. Ak splnomocniteľ oznámil inej osobe, že udelil plnomocnenstvo splnomocnencovi na určité úkony, môže sa voči nemu dovolávať odvolania plnomocnenstva, len ak jej toto odvolanie oznámil pred konaním splnomocnenca, alebo keď táto osoba v čase konania splnomocnenca o tomto odvolaní vedela.

Ak splnomocniteľ zomrie alebo ak splnomocnenec vypovie plnomocnenstvo, je splnomocnenec povinný urobiť ešte všetko, čo neznesie odklad, aby splnomocniteľ alebo jeho právny nástupca neutrpel ujmu na svojich právach. Úkony takto urobené majú rovnaké právne účinky, ako keby zastúpenie ešte trvalo, pokiaľ neodporujú tomu, čo zariadil splnomocniteľ alebo jeho právni nástupcovia.

§ 10

Vylúčenie zástupcu

(1) Správca dane a druhostupňový orgán je oprávnený vylúčiť zo správy daní zástupcu,

ak dôjde k stretu so záujmami iných daňových subjektov pri uplatňovaní práv a pri plnení povinností podľa tohto zákona alebo osobitných predpisov;¹⁾ to neplatí, ak je zástupcom daňový poradca alebo advokát.

(2) Rozhodnutie o vylúčení zástupcu sa doručuje tomuto zástupcovi a príslušnému daňovému subjektu. Proti tomuto rozhodnutiu nemôžno podať odvolanie.

Komentár k § 10

Daňový poriadok obsahuje možnosť vylúčenia zástupcu zo správy daní. Ide o zástupcu splnomocneného daňovým subjektom, aby ho zastupoval v rámci daňového konania.

Oprávneným na vylúčenie je v tomto prípade druhostupňový orgán, prípadne správca dane. Správca dane má oprávnenie na vylúčenie správcu dane zo správy daní v prípade, ak dôjde k stretu so záujmami iných daňových subjektov. Zákon v ustanovení stanovil aj výnimku, a to **nemôže byť vylúčený zástupca, ktorý je daňovým poradcem alebo advokátom**.

Ani v prípade rozhodnutia o vylúčení nie je možné podať opravné prostriedky. Zo zákona sa rozhodnutie doručí zástupcovi, ktorý bol vylúčený a príslušnému daňovému subjektu, ktorého záujmy sú ohrozené zo strany zástupcu.

Daňový subjekt má možnosť širšieho výberu zástupcu pred správcou dane a zároveň existuje možnosť, **aby jeden zástupca zastupoval viacero daňových subjektov jedným správcou dane**.

§ 11

Daňové tajomstvo

(1) Daňovým tajomstvom je informácia o daňovom subjekte, ktorá sa získa pri správe daní. Za daňové tajomstvo sa nepovažuje informácia, ktorá bola alebo je verejne prístupná, a informácia o tom, či prebieha alebo prebiehala daňová kontrola alebo daňové exekučné konanie.

(2) Daňové tajomstvo je povinný zachovávať každý, kto sa ho dozvedel, a môže byť použité len na plnenie úloh podľa tohto zákona, osobitných predpisov⁸⁾ alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná.

(3) Správca dane a ostatné orgány štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva

■ ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

sú povinné poučiť daňové subjekty a iné osoby o povinnosti zachovávať daňové tajomstvo a o právnych dôsledkoch porušenia tejto povinnosti.

(4) Porušením povinnosti zachovávať daňové tajomstvo je oznámenie alebo sprístupnenie daňového tajomstva tomu, kto nepreukáže oprávnenosť na oznámenie alebo sprístupnenie daňového tajomstva vyplývajúcu z plnenia jeho úloh podľa tohto zákona, osobitných predpisov⁹⁾ alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná. Daňové tajomstvo sa oznámi alebo sprístupní tomu, kto preukáže oprávnenosť na oznámenie alebo sprístupnenie daňového tajomstva vyplývajúcu z plnenia jeho úloh podľa tohto zákona, osobitných predpisov⁹⁾ alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná.

(5) Za porušenie povinnosti zachovávať daňové tajomstvo sa nepovažuje

- a) použitie daňového tajomstva orgánom štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva a správcom dane, ktorým je obec podľa tohto zákona, osobitného predpisu^{92ba)} alebo medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná,
- b) zverejnenie údajov o spáchaní daňového trestného činu, o ktorom bolo právoplatne rozhodnuté, a odsúdenie nebolo zahladené,
- c) zverejnenie údajov prezidentom finančnej správy alebo ním poverenou osobou, ktorá má oprávnenie oboznamovať sa s daňovým tajomstvom, o porušení povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo osobitným predpisom,^{92ba)} o ktorom bolo právoplatne rozhodnuté,
- d) oznámenie alebo sprístupnenie daňového tajomstva subjektu, ktorý na základe verejného obstarávania¹⁰⁾ poskytuje finančnej správe služby v oblasti informačných technológií, na účely vytvárania, správy a rozvoja informačných systémov finančnej správy,
- e) oznámenie alebo sprístupnenie daňového tajomstva s písomným súhlasom toho daňového subjektu, ktorého sa daňové tajomstvo týka, alebo s jeho súhlasom udeleným ústne do zápisnice u správcu dane.

(6) Informácia o oznámení alebo sprístupnení daňového tajomstva sa uloží v spise da-

ňového subjektu, okrem automatického sprístupnenia daňového tajomstva prostredníctvom informačného systému finančnej správy.

Komentár k § 11

V rámci správy daní sa môže správca dane i daňový subjekt dozvedieť informácie, ktoré môžu byť považované za daňové tajomstvo. Účelom existencie daňového tajomstva je ochrana informácií, ktoré sa správca dane alebo eventuálne iná osoba – svedok dozvie o daňovom subjekte z titulu účasti na správe daní.

Vedomie, že existuje povinnosť mlčanlivosti, resp. daňové tajomstvo, je zásadné pre ochotu daňových subjektov, aby otvorene poskytovali správcovi dane podrobnosti o svojich osobných a finančných záležitostiach. Ide najmä o informácie súvisiace s podnikaním daňového subjektu, a to informácie o objednávkach, informácie o dodávateľoch, informácie o finančnej situácii, informácie o bankových úveroch, informácie týkajúce sa podnikania.

V uvedenom prípade musí byť však dodržaná zásada úzkej súčinnosti. Napriek tomu, že daňový poriadok jasne ukladá daňovým subjektom povinnosť uvádzať všetky skutočnosti nevyhnutné pre správne a úplné určenie ich daňových povinností (bremeno tvrdenia), ako aj tieto skutočnosti preukázať (dôkazné bremeno), je dobrovoľný aspekt v rámci spolupráce so správcom dane veľmi dôležitý (zásada úzkej súčinnosti). Snahou štátu by malo byť túto motiváciu čo najviac rozširovať.

Ďalšou dôležitou podmienkou je dodržanie dôvery medzi daňovým subjektom a správcom dane. Jedným zo základných motivačných prvkov k dobrovoľnému plneniu daňových povinností je práve zákonná garancia, že s informáciami, ktoré daňový subjekt poskytne správcovi dane, bude zachádzané ako s dôvernými informáciami. Najdôležitejšie preto je, aby bola dodržaná dôvera daňového subjektu o tom, že jeho súkromné informácie, týkajúce sa jeho finančných a osobných záležitostí, nebudú zverejnené, či ďalej poskytnuté iným subjektom, s výnimkou prípadov jednoznačne definovaných zákonom, a to len z oprávneného dôvodu a verejného záujmu.

Daňové tajomstvo

Zabezpečuje ochranu len tých informácií, ktoré sa týkajú pomerov konkrétnych subjektov, a nie

paušálne všetkých informácií, ktoré sa správca dane dozvie pri správe daní. Zovšeobecnené informácie, ktoré nemajú výpovednú hodnotu o majetkových, obchodných, či osobných pomeroch osôb, nie sú chránené, a preto nie sú daňovým tajomstvom. Miera zovšeobecnenia konkrétnych informácií musí byť dostatočná na to, aby nebolo možné ani nepriamo odvodiť identitu osoby, o ktorej pomeroch daná informácia vypovedá.

Daňové tajomstvo má právny základ v čl. 10 ods. 2 a 3 Listiny základných práv a slobôd a v čl. 19 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorých má každý právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života a na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Uvedené základné ľudské práva sú, čo sa týka ochrany informácií o daňovom subjekte, ktoré sa získajú pri správe daní, konkretizované, resp. premietnuté v rámci inštitútu daňového tajomstva.

Podľa § 3 ods. 1 daňového poriadku sa pri správe daní postupuje podľa všeobecne záväzných právnych predpisov, chránia sa záujmy štátu a obcí a dbá sa pritom na zachovávanie práv a právom chránených záujmov daňových subjektov a iných osôb. Podľa § 3 ods. 4 daňového poriadku je správa daní verejná okrem úkonov, ktorých povaha to neumožňuje. Z úkonov pri správe daní sa nesmú zverejňovať obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové záznamy.

Je teda nevyhnutné vychádzať z toho, že daňové tajomstvo neslúži na ochranu správcu dane, ale na ochranu daňových subjektov.

Daňové tajomstvo zaväzuje nielen zamestnancov správcu dane, ale taktiež všetky osoby zúčastnené na správe daní.

Rozsah možností správcu dane disponovať s informáciami získanými pri správe daní vo vzťahu k iným orgánom verejnej moci je v súčasnosti taxatívne vymedzený. Tieto výnimky z daňového tajomstva musia byť náležite odôvodnené.

Informácie daňového tajomstva

Daňový poriadok v súčasnosti nedefinuje konkrétne informácie, ktoré spadajú pod daňové tajomstvo, pričom správou daní sa rozumieajú všetky postupy a činnosti správcu dane ako aj osôb zúčastnených na správe daní – miestne zisťovanie, daňová kontrola, daňové konanie. Príslušný

správca dane musí preto zvažovať, ktorá informácia bude tvoriť obsah daňového tajomstva, čo v konečnom dôsledku spôsobuje stav právnej neistoty.

Od 1. januára 2012 sa počet výnimiek z daňového tajomstva výrazne rozrástol, čo spôsobovalo značnú neprehľadnosť tohto inštitútu. Niektoré výnimky boli koncipované značne všeobecne, bez toho aby odkazovali na konkrétne ustanovenia osobitných zákonov, čo na druhej strane mohlo oprávnené spôsobovať znepokojenie zo strany daňových subjektov na riadnom zabezpečení ich daňového tajomstva. S narastaním počtu výnimiek teda priamo úmerne klesal aj samotný význam daňového tajomstva, a to ochota daňových subjektov, aby **poskytovali správcovi dane podrobnosti o svojich osobných a finančných záležitostiach**.

Vychádzajúc z medzinárodných a európskych požiadaviek na právnu úpravu daňového tajomstva bolo možné konštatovať, že daňové tajomstvo predstavuje stabilný inštitút, ktorý plní svoj účel, a to najmä pri efektívnej administratívnej spolupráci v rámci výmeny daňových informácií. Je potrebné riadiť sa najmä odporúčaniami Globálneho fóra OECD o transparentnosti a výmene informácií na daňové účely uvedenými v správe z partnerského preskúmania Slovenskej republiky v rámci druhej fázy hodnotenia. Podľa hodnotenia bola čiastočným problémom aplikačná prax pri medzinárodnom dožiadaní.

Z dôvodu zabezpečenia rešpektovania medzinárodných a európskych štandardov administratívnej spolupráce v daňovej oblasti a odstránenia prekážok v boji proti daňovým únikom a podvodom došlo k úprave inštitútu daňového tajomstva, pričom cieľom bolo ďalšie zvyšovanie daňovej transparentnosti pri zachovaní práv a minimálneho štandardu ochrany daňových subjektov.

Obsah tvoriaci daňové tajomstvo

Daňový poriadok bližšie nešpecifikuje čo presne tvorí obsah daňového tajomstva. Úlohou príslušného orgánu je zväziť, ktorá informácia tvorí obsah daňového tajomstva.

Vo všeobecnosti však daňovým tajomstvom je konkrétna informácia o konkrétnom daňovom subjekte.

Vychádzajúc z definície daňového tajomstva **nie je možné sprístupniť alebo oznámiť** napr.

■ ZÁKLADNÉ A VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

údaje, ktoré daňový subjekt nahlásil pri plnení svojej registračnej povinnosti, údaje o jeho podnikateľskej činnosti.

Čo nie je daňovým tajomstvom

Za daňové tajomstvo sa nepovažuje informácia, ktorá bola alebo je verejne prístupná (uvedená vo verejnom zozname alebo verejnom registri) a po novom ani informácia o tom, či prebieha alebo prebiehala daňová kontrola alebo daňové exekučné konanie.

Ak bola informácia, ktorá podlieha daňovému tajomstvu, zverejnená (a tým už verejnosti sprístupnená) v rozpore so zákonom, t. j. inak ako podľa ods. 4 alebo 5, neprestáva byť daňovým tajomstvom a osoba, ktorá ho zverejnila, zodpovedá za porušenie povinnosti zachovávať daňové tajomstvo. **Iné osoby sa rovnako nemôžu dovoľávať verejného charakteru tejto informácie.**

Informácia o tom, či prebieha alebo prebieha daňová kontrola alebo daňové exekučné konanie, nezahŕňa informáciu o náleze, t. j. o výsledku daňovej kontroly, ako ani informáciu o dôvodoch začatia alebo nezačatia daňovej kontroly alebo daňového exekučného konania.

Použitie daňového tajomstva

Daňové tajomstvo je povinný zachovávať každý, kto sa ho dozvedel, vrátane bývalého zamestnanca.

Daňové tajomstvo môže byť použité len na plnenie úloh podľa Daňového poriadku, **medzinárodných zmlúv a iných právnych predpisov**, medzi ktoré patrí zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska v znení neskorších predpisov, zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov, zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, zákon č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci), zákon č. 35/2019 Z. z. o finančnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 187/2021 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zachovanie daňového tajomstva

Daňový poriadok vymedzuje zásadu, že správca dane a ostatné orgány štátnej správy v oblasti daní, poplatkov a colníctva majú povinnosť poučiť daňové subjekty a iné osoby o povinnosti zachovávať daňové tajomstvo a o právnych dôsledkoch porušenia tejto povinnosti.

Ak by došlo k oznámeniu (napríklad písomne, telefonicky) alebo sprístupneniu (napríklad osobne pri nazretí do spisu) daňového tajomstva osobe, ktorá nemá oprávnenie sa s ním oboznamovať, mohlo by dôjsť k spáchaniu trestného činu ohrozenia obchodného, bankového, poštového, telekomunikačného a daňového tajomstva.

To znamená, že kto vyzvedá daňové tajomstvo v úmysle vyraziť ho nepovolanej osobe alebo kto také tajomstvo nepovolanej osobe úmyselne vyzradí, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

Právnu úpravu obsahuje § 264 Trestného zákona.

Ak informácia, ktorá podlieha daňovému tajomstvu, zároveň spadá pod režim utajovaných skutočností podľa zákona o ochrane utajovaných skutočností, je potrebné aplikovať aj tento zákon, a teda daňové tajomstvo možno oznámiť alebo sprístupniť len osobe, ktorá má oprávnenie na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami.

Generálna výnimka

Výnimky z daňového tajomstva nie sú taxatívne vymedzené v daňovom poriadku. Štátny orgán, orgán územnej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba sú povinné preukázať oprávnenosť na oznámenie alebo sprístupnenie daňového tajomstva, ktorá vyplýva len z plnenia ich úloh podľa tohto zákona, osobitného predpisu alebo medzinárodnej zmluvy.

Daňové tajomstvo poskytuje (oznamuje alebo sprístupňuje) orgán štátnej správy v oblasti daní poplatkov a colníctva, v praxi to je najčastejšie správca dane. To, ktorí zamestnanci môžu poskytovať daňové tajomstvo, riešia interné predpisy.

Zamestnanci posudzujú jednotlivé žiadosti o oznámenie, resp. sprístupnenie daňového tajomstva formálne, t. j. či žiadateľ v žiadosti uviedol jasný dôvod (účel) s poukazom na konkrétne ustanovenie osobitného predpisu alebo medzinárodnej zmluvy. Inými slovami zamestnanci správcu dane neposudzujú ustanovenia osobitných pred-